

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU21

Vårändringsbudget för 2023

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i propositionen med vårändringsbudgeten.

I propositionen föreslås att de anvisade medlen ökar med 4,0 miljarder kronor. Anslagsökningarna uppgår till 5,5 miljarder kronor och anslagsminskningarna till 1,5 miljarder kronor. Regeringen föreslår ändringar av 72 anslag inom 21 utgiftsområden. De ändringar av beställningsbemyndiganden som föreslås uppgår sammantaget till 33,5 miljarder kronor. 15 anslag inom 8 utgiftsområden berörs av ändringar när det gäller beställningsbemyndiganden.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag ska förlängas t.o.m. den 31 december 2023. Tilläggsbidraget lämnas i dag med ett belopp som motsvarar 25 procent av det preliminära bostadsbidraget för samma månad. Omräkningsfaktorn höjs till 40 procent. Förslaget, som medför ändringar i socialförsäkringsbalken, föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Vidare föreslår regeringen att ett nytt mål ska ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning. Det nya målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag och avstyrker motionen.

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande i förslaget till riksdagsbeslut i den del som gäller ändrade anslag m.m. för 2023. Skälen till detta redovisas i särskilda yttranden.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V, C, MP) och åtta särskilda yttranden (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023.

Tre yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	8
Vårändringsbudget för 2023.....	8
Ett nytt energipolitiskt mål	32
Justering av uppdrag för Lernia AB	34
Reservationer	36
1. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (S, V, C, MP)	36
2. Ett energipolitiskt mål om kraftproduktionsutbyggnad, punkt 3 (S)	36
3. Blocköverskridande energisamtal, punkt 4 (S, V, C, MP).....	37
Särskilda yttranden	38
1. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (S)	38
2. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (V)	38
3. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (C).....	39
4. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (MP).....	39
5. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (S)	39
6. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (V).....	40
7. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (C).....	41
8. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (MP).....	42
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	43
Propositionen	43
Följdmotionen	44
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag 2023	45
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till ändrade beställningsbemyndiganden 2023	49
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	50
<i>Bilaga 5</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande 2022/23:KU2y	52
<i>Bilaga 6</i>	
Skatteutskottets yttrande 2022/23:SkU6y	57
<i>Bilaga 7</i>	
Näringsutskottets yttrande 2022/23:NU3y.....	61

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vårändringsbudget för 2023

Ändrade ramar och ändrade anslag

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 18.

Ändrade beställningsbemyndiganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 19.

Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i lagen (2022:1857) om ändring i lagen (2022:1042) om ändring i socialförsäkringsbalken,
- b) lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkterna 1 och 2.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Riksdagen

a) godkänner att regeringen under 2023 förvärvar fastigheten Skövde Kasernen 1 för högst 99 000 000 kronor,

b) godkänner att regeringen under 2023 förvärvar fastigheterna Eskilstuna Vapnet 1 och Eskilstuna Vapnet 2 för sammanlagt högst 265 000 000 kronor,

c) återkallar bemyndigandet till regeringen att genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Kungliga myntet 1,

d) godkänner avtalet med Europeiska kommissionen om bidrag till Europeiska unionen för räntekostnader och kostnader för likviditetsförvaltning som avser ett makrofinansiellt stöd i form av lån till Ukraina under 2023 och bemyndigar regeringen att under 2024–2027 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd besluta om bidrag enligt avtalet på sammanlagt högst 1 153 500 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkterna 3–6.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 7.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av

a) anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan,

b) anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkterna 8 och 9.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 10.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Riksdagen godkänner att regeringen under 2023 beslutar om att delta i bildandet av stiftelsen European Solar Telescope – Fundación Canaria (EST-CF) och bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning besluta om ett tillskott till stiftelsen på högst 2 400 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 11.

Utgiftsområde 21 Energi

Riksdagen

a) godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:12 Gasprisstöd inom utgiftsområde 21 Energi ,

b) bemyndigar regeringen att för 2023 besluta att Affärsverket svenska kraftnät får ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som uppgår till högst 1 650 000 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkterna 12 och 13.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Riksdagen bemyndigar regeringen att

a) fr.o.m. den 1 juli 2023 disponera de avgifter som fr.o.m. detta datum tas ut med stöd av lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter,

b) under 2023–2028 för anslaget 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel besluta om en årlig medlemsavgift till Agrinaturas ekonomiska förening (EEIG) på högst 140 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkterna 15 och 16.

2. Ett nytt energipolitiskt mål

Riksdagen godkänner att målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 14 och avslår motion

2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 1 (S, V, C, MP)

3. Ett energipolitiskt mål om kraftproduktionsutbyggnad

Riksdagen avslår motion

2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 2 (S)

4. Blocköverskridande energisamtal

Riksdagen avslår motion

2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 3 (S, V, C, MP)

5. Justering av uppdrag för Lernia AB

Riksdagen godkänner att Lernia AB:s uppdrag ändras i enlighet med regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:99 punkt 17.

Stockholm den 15 juni 2023

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S)*, Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S)*, Dennis Dioukarev (SD), Jan Ericson (M), Charlotte Quensel (SD), Adnan Dibrani (S)*, Ida Drougge (M), Ali Esbati (V)*, Martin Ådahl (C)*, David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP)*, Carl B Hamilton (L), Eva Lindh (S)*, Yusuf Aydin (KD) och Fredrik Stenberg (S)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Med stöd av 9 kap. 4 § regeringsformen kan riksdagen under budgetperioden besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag. Enligt 7 kap. 9 § riksdagsordningen (RO) är det finansutskottet som bereder förslag om ändringar i statens budget. Av 11 kap. 18 § framgår att huvudregeln är att ändringar i statens budget beslutas av riksdagen genom ett enda beslut.

I vårändringsbudgeten för 2023 (prop. 2022/23:99) föreslår regeringen ändringar i statens budget för 2023. I propositionen föreslås ändringar av 72 anslag inom 21 utgiftsområden. 15 anslag inom 8 utgiftsområden berörs av ändringar när det gäller beställningsbemyndiganden.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. I bilaga 2 redovisas regeringens förslag till ändrade utgiftsramar och ändrade anslag för 2023. I bilaga 3 redovisas regeringens förslag till nya och ändrade beställningsbemyndiganden. I bilaga 4 finns regeringens lagförslag.

En följdmotion har lämnats med anledning av propositionen.

Flera av förslagen i ändringsbudgeten rör övriga utskotts ämnesområden, och därför har finansutskottet gett samtliga utskott tillfälle att yttra sig över förslagen. Konstitutionsutskottet, skatteutskottet och näringsutskottet har yttrat sig. Yttrandena finns i bilagorna 5–7. Övriga utskott har beslutat att inte yttra sig.

I propositionens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken saknas rubrikerna *Nuvarande lydelse* och *Föreslagen lydelse* (s. 12 i propositionen, bilaga 4 i detta betänkande). Det är uppenbart att det är den högra spalten i lagförslaget som är den lydelse som regeringen föreslår och som riksdagen tar ställning till.

Utskottet behandlar samtliga förslag i propositionen utom två i *en* förslagspunkt. Frågan om ett nytt mål för energipolitiken, följdmotionen och frågan om justering av Lernias uppdrag behandlas i separata förslagspunkter eftersom de inte omfattas av bestämmelsen i 11 kap. 18 § RO om vad som ingår i riksdagens beslut om statens budget.

Tidigare ändringsbudgetar under 2023

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i statens budget får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Utöver vårandringsbudgeten för 2023 har riksdagen, efter förslag från regeringen, vid följande tre tillfällen beslutat om ändringar i budgeten för 2023.

1. Extra ändringsbudget för 2023 – Stöd till Ukraina samt åtgärder riktade till företag och hushåll till följd av höga energipriser (prop. 2022/23:52, bet. 2022/23:FiU31, rskr. 2022/23:118–120),
2. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (prop. 2022/23:58, bet. 2022/23:FiU33, rskr. 2022/23:125),
3. Extra ändringsbudget för 2023 – Försvarsmateriel till Ukraina (prop. 2022/23:92, bet. 2022/23:FiU38, rskr. 2022/23:150–151).

Utskottets överväganden

Vårändringsbudget för 2023

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till ändrade utgiftsramar och anvisar ändrade anslag enligt förslagen i propositionen.

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Därmed förlängs det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag t.o.m. den 31 december 2023 och omräkningsfaktorn höjs från 25 procent av det preliminära bostadsbidraget till 40 procent.

Riksdagen beslutar om ändrade beställningsbemyndiganden enligt regeringens förslag och ställer sig bakom övriga förslag i propositionen som rör ändringar av statens budget för 2023.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Regeringens förslag till ändrade anslag och beställningsbemyndiganden framgår av tabellerna i bilagorna 2 och 3. Förslagen innebär att de anvisade medlen ökar med 4,0 miljarder kronor. Anslagsökningarna uppgår till 5,5 miljarder kronor och anslagsminskningarna till 1,5 miljarder kronor. Av nettoeffekten är 1,1 miljarder kronor hänförliga till förändringar av regelstyrda anslag och direkta effekter av ändrade makroekonomiska förutsättningar. Ytterligare 2,9 miljarder kronor avser oförutsedda utgiftsökningar och omständigheter som ställer krav på ändringar av budgeten.

De största utgiftsökningarna avser ersättning för höga sjuklönekostnader, 0,8 miljarder kronor, förstärkt bostadsbidrag, 0,7 miljarder kronor, och statligt stöd till vuxenutbildning, 0,5 miljarder kronor.

Statens budgetsaldo och den offentliga sektorns finansiella sparande försämras med 4,0 miljarder kronor till följd av förslagen.

Vissa av förslagen beräknas påverka statens budget även kommande år. Statens budgetsaldo och statens finansiella sparande beräknas försämras med 2,3 miljarder kronor 2024, 1,5 miljarder kronor 2025, 1,0 miljarder kronor 2026, 1,2 miljarder kronor 2027, 1,3 miljarder kronor 2028, 0,8 miljarder kronor 2029 och 0,4 miljarder kronor 2030.

De ändringar av beställningsbemyndiganden som föreslås uppgår sammantaget till 33,5 miljarder kronor. De största ökningarna avser anskaffning av materiel och anläggningar med 12,5 miljarder kronor, trängselskatt i Stockholm med 6,4 miljarder kronor, förbandsverksamhet och

beredskap med 4,2 miljarder kronor och lönebidrag och Samhall m.m. med 4,0 miljarder kronor.

I det följande redovisas inledningsvis propositionens förslag om det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget. Därefter redovisas propositionens förslag per utgiftsområde. Frågorna om ett nytt energipolitiskt mål och justering av Lernia AB:s uppdrag behandlas därefter.

Förlängning och höjning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget

Bostadsbidraget är en inkomstprövad socialförsäkringsförmån som har såväl bostadspolitiska som familjepolitiska syften. Bidraget lämnas dels till barnfamiljer, dels till ungdomar som fyllt 18 men inte 29 år och som inte har barn. Bostadsbidragets storlek bestäms av hushållets sammansättning, den bidragsgrundande bostadskostnaden, bostadens storlek och den bidragsgrundande inkomsten.

Ett tillfälligt tilläggsbidrag lämnas till barnfamiljer med bostadsbidrag under perioden den 1 juli 2022–30 juni 2023. Tilläggsbidraget har samma utformning som det tilläggsbidrag som lämnades under perioden den 1 juli–31 december 2020 och under motsvarande period 2021 med anledning av den ekonomiska situation som barnfamiljer riskerade att hamna i till följd av covid-19-pandemin. Tilläggsbidraget återinfördes under perioden juli–december 2022 med anledning av ökade levnadsomkostnader till följd av händelserna i Sveriges närområde (prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49) och förlängdes t.o.m. den 30 juni 2023 (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:SfU3).

Tilläggsbidraget beräknas utifrån storleken på det preliminära bostadsbidraget och lämnas månadsvis med ett belopp som motsvarar 25 procent av det preliminära bostadsbidraget. Det beräknas således inte utifrån den bidragsgrundande inkomsten utan lämnas som ett separat bidrag utanför beräkningen av det ordinarie bostadsbidraget. Tilläggsbidraget lämnas utan ansökan. Tilläggsbidraget omfattas inte av den slutliga avstämning som görs efter det att beslut om slutlig skatt har meddelats för kalenderåret. Storleken på tilläggsbidraget påverkas således inte av det slutliga bostadsbidraget.

Det ekonomiska läget har bidragit till att många hushåll fått kraftigt höjda utgifter. Många förmåner och bidrag följer prisutvecklingen genom att de är knutna till prisbasbeloppet. Bostadsbidraget däremot, liksom andra förmåner som lämnas till barnfamiljer som barnbidrag, flerbarnstillägg och underhållsstöd, följer inte kostnadsutvecklingen utan lämnas med nominellt fastställda belopp.

De allmänna prisökningarna påverkar särskilt barnfamiljer med låg inkomst och små ekonomiska marginaler. Kostnader för boende är den största enskilda utgiftsposten för många barnfamiljer. Bostadsbidraget är en förmån som betalas ut till barnfamiljer med svag ekonomi. Av den anledningen är bostadsbidraget en lämplig förmån att använda för att ge ett extra ekonomiskt

stöd till barnfamiljer med låga inkomster. För att minska risken att barnfamiljer inte kan betala sina boendekostnader till följd av den extraordinära situation som nu råder har bostadsbidraget till barnfamiljer förstärkts med ett tilläggsbidrag. Det tillfälliga tilläggsbidraget lämnas under perioden den 1 juli 2022–30 juni 2023.

Mot bakgrund av den försämrade ekonomiska situation som barnfamiljer med låga inkomster har fått på grund av fortsatt ökade levnadsomkostnader, föreslår regeringen att det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag ska förlängas. Tilläggsbidraget är ett stöd av extraordinär karaktär som lämnas under en begränsad tidsperiod och bör som längst fortsätta att lämnas t.o.m. den 31 december 2023.

Tilläggsbidraget lämnas i dag med ett belopp som motsvarar 25 procent av det preliminära bostadsbidraget för samma månad. Det finns med hänsyn till den försämrade ekonomiska situationen för barnfamiljer med låga inkomster skäl att höja tilläggsbidraget. Regeringen anser att omräkningsfaktorn bör höjas till 40 procent. Höjningen bör träda i kraft den 1 juli 2023. Äldre bestämmelser om tilläggsbidrag bör fortfarande gälla för bostadsbidrag som avser tid före den 1 juli 2023.

En förlängning och höjning av tilläggsbidraget till barnhushåll med bostadsbidrag enligt förslaget beräknas uppgå till 720 miljoner kronor. Medel för detta föreslås nedan för anslaget 1:8 Bostadsbidrag inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse minskas med 58,6 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2022 aviserades en havsmiljöproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.7.1). Med anledning av detta anfördes att länsstyrelserna i kustnära län fr.o.m. 2023 skulle komma att behöva resursförstärkning för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser. Anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. beräknades därför öka med 60 miljoner kronor fr.o.m. 2023. Regeringen avser emellertid inte att lämna en sådan proposition till riksdagen 2023.

För att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:2 Allmänna reklamationsnämnden inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, för att finansiera ökningen av anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och för att delvis finansiera ökningen av anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, minskas anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. med 61,5 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen beslutade den 19 december 2022 om omfördelning av medel inom anslaget för att finansiera hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Till följd av detta bedöms Valmyndighetens utgifter för förberedelser och

genomförande av val inte längre rymmas inom de befintliga medlen på anslaget. Anslaget 6:1 Allmänna val och demokrati bör därför ökas med 2,9 miljoner kronor.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Anslag

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökas med 22,1 miljoner kronor.

För att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:2 Allmänna reklamationsnämnden inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas anslaget 1:1 Statskontoret med 500 000 kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Kammarkollegiet har i uppgift att genomföra kartläggningssamtal med enskilda personer inför beslut om grundläggande omställnings- och kompetensstöd och med egenföretagare inför yttranden till Centrala studiestödsnämnden i ärenden om omställningsstudiestöd. Medel för kartläggningssamtal finns avsatta på anslaget 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. För att medlen ska kunna användas för det angivna ändamålet behöver de tillföras myndighetens förvaltningsanslag. Anslaget 1:2 Kammarkollegiet bör därför ökas med 21,6 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskas med motsvarande belopp.

Med anledning av stora prisökningar under senare tid finns behov av att närmare undersöka konkurrenssituationen inom bl.a. dagligvaruhandeln. Regeringen avser därför att ge Konjunkturinstitutet i uppdrag att tillsammans med Konkurrensverket analysera konkurrenssituationen och hur priserna har ökat i förhållande till kostnaderna inom bl.a. dagligvaruhandeln. Anslaget 1:7 Konjunkturinstitutet bör därför ökas med 1 miljon kronor.

Fastigheter

Fastigheten Skövde Kasernen 1 ligger i nära anslutning till Skövde garnison och är värderad till 80,5 miljoner kronor. På fastigheten finns två byggnader som i dag används av Försvarsmakten som personalbostäder. Mot bakgrund av riksdagens beslut om totalförsvaret finns anledning att säkra rådigheten över området kring Skövde garnison i enlighet med Försvarsmaktens behov (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4). För att åstadkomma detta behöver den aktuella fastigheten förvärvas. Det finns därför skäl att förvärva fastigheten till ett pris som kan komma att överstiga beräknat marknadsvärde. Eftersom fastighetens värde är betydande, och det är fråga om ett belopp som kan överstiga beräknat marknadsvärde, behöver riksdagens godkännande av

förvärvet inhämtas. Regeringen anser att riksdagen bör godkänna att regeringen under 2023 förvärvar fastigheten Skövde Kasernen 1 för högst 99 miljoner kronor.

Fortifikationsverket har behov av ett nytt huvudkontor och staten har möjlighet att förvärva fastigheterna Eskilstuna Vapnet 1 och Eskilstuna Vapnet 2 för att tillgodose detta. Regeringen anser att det är av stor vikt att säkra tillgången till fastigheterna för att tillgodose myndighetens behov. Behovet av fastigheterna utgör enligt regeringen skäl att förvärva dessa till ett pris som kan överstiga marknadsvärdet. Eftersom fastigheternas värde är betydande, och det är fråga om belopp som kan överstiga beräknat marknadsvärde, bör riksdagens godkännande av förvärvet inhämtas. Regeringen anser mot denna bakgrund att riksdagen bör godkänna att regeringen under 2023 förvärvar fastigheterna Eskilstuna Vapnet 1 och Eskilstuna Vapnet 2 för sammanlagt högst 265 miljoner kronor.

Efter förslag från regeringen i propositionen Vårändringsbudget för 2019 beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Kungliga myntet 1 (prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21). Regeringen beslutade i februari 2022 att medge Statens fastighetsverk (SFV) att överlåta fastigheten. SFV begärde i juni 2022 regeringens medgivande till en överenskommelse med Fortifikationsverket om att överföra förvaltningsansvaret för fastigheten från SFV till Fortifikationsverket. Enligt regeringen finns det skäl att göra en sådan överföring för att tillmötesgå totalförsvarets behov. En försäljning av fastigheten bedöms därmed inte längre vara aktuell. Mot denna bakgrund bör riksdagens bemyndigande till regeringen att sälja fastigheten återkallas.

Bidrag till Europeiska unionen för räntekostnader och kostnader för likviditetsförvaltning som avser ett makrofinansiellt stöd till Ukraina

Med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 och den förstörelse och de förluster denna inneburit har EU, dess medlemsstater och europeiska finansinstitut bidragit med stöd för att stärka Ukrainas ekonomiska, sociala och finansiella motståndskraft. På grund av det pågående kriget förväntas Ukrainas kortsiktiga finansieringsbehov vara betydande. Mot denna bakgrund presenterade Europeiska kommissionen den 9 november 2022 ett förslag om ett lagstiftningspaket om inrättandet av ett instrument för makrofinansiellt stöd till Ukraina under 2023 (COM (2022) 597 final) som omfattar lån om högst 18 miljarder euro till landet. Den 14 december 2022 antog Europaparlamentet och rådet förordningen (EU) 2022/2463 om inrättande av ett instrument för stöd till Ukraina under 2023 (makroekonomiskt stöd plus).

Stöd enligt instrumentet i form av lån till Ukraina ska vara tillgängligt för perioden den 1 januari 2023–31 december 2023, med utbetalningar som vid behov kan göras fram t.o.m. den 31 mars 2024. Lånen har en genomsnittlig löptid om 35 år och en amorteringsfri period om 10 år. Den långa löptiden syftar till att underlätta Ukrainas ekonomiska återhämtning och öka landets

möjligheter att återbetala lånen. Till lånen ska kopplas villkor som syftar till att stärka den makrofinansiella stabiliteten, rättsstatsprincipen, god styrning samt arbete för att bekämpa bedrägerier och korruption. Vidare ska stödet inriktas på att stärka Ukrainas institutioner och stödja landets närmande till EU.

För att finansiera lånen har kommissionen getts befogenhet att för unionens räkning låna upp medel på kapitalmarknaderna eller från finansieringsinstitut med EU-budgeten som garanti. Utrymmet mellan utgiftstaket och det egna medelstaket utnyttjas. Med detta tillvägagångssätt krävs varken avsättningar från EU-budgeten eller utställande av nationella garantier.

Genom ett gemensamt uttalande den 16 december 2022 framförde EU:s medlemsstater att de var beredda att betala Ukrainas räntekostnader om det inte finns utrymme i EU-budgeten. Varje medlemsstats bidrag till stöd i form av räntesubvention, som föreslås regleras i ett avtal mellan kommissionen och medlemsstaten, ska motsvara medlemsstatens relativa andel av EU:s totala bruttonationalinkomst (BNI). Enligt avtalet kommer de totala kostnaderna som ska täckas av stöd i form av räntesubvention att uppgå till högst 2 800 000 000 euro. För Sveriges del innebär detta ett bidrag på sammanlagt högst 101 554 020 euro, vilket för närvarande motsvarar 1 153 500 000 kronor. Kommissionen har rätt att begära betalning av beloppet enligt avtalet under perioden 2024–2027.

Ukraina är med på OECD:s lista över biståndsmottagarländer och ändamålet med bidraget uppfyller kriterierna för internationellt bistånd, enligt den definition som används av OECD:s biståndskommitté Dac.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner avtalet med Europeiska kommissionen om bidrag till EU för räntekostnader och kostnader för likviditetsförvaltning som avser ett makrofinansiellt stöd i form av lån till Ukraina under 2023 och bemyndigar regeringen att under 2024–2027 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd besluta om bidrag enligt avtalet på sammanlagt högst 1 153 500 000 kronor.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med 25 miljoner kronor.

För att finansiera ökningen av anslaget 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv minskas anslaget 1:1 Skatteverket med 25 miljoner kronor. Detta innebär att viss verksamhet som hade planerats inte kommer att kunna genomföras under innevarande år.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas med 300 miljoner kronor.

Det råder ett allmänt försämrat säkerhetsläge och Säkerhetspolisen har bedömt att Sverige står i ökat fokus från våldsbejakande islamism. Myndigheten har även sett en ökning av antalet attentatshot i underrättelseflödet. Till följd av detta behöver myndigheten stärka sitt arbete med att reducera hot och sårbarheter. Anslaget 1:2 Säkerhetspolisen bör därför ökas med 50 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:11 Rättsliga biträden m.m. minskas med motsvarande belopp. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Kriminalvården har en ansträngd beläggningssituation och ett stort rekryteringsbehov. Myndigheten behöver ges förutsättningar att fortsätta sin kapacitetsförstärkning. Anslaget 1:6 Kriminalvården bör därför ökas med 300 miljoner kronor.

Medel för Brottsförebyggande rådets verksamhetskostnader för det brottsförebyggande arbetet har genom riksdagens beslut om statens budget för 2023 flyttats till anslaget 1:7 Brottsförebyggande rådet. Brottsförebyggande rådet bör dock få använda anslaget 1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete för utgifter för administration av bidrag. I budgetpropositionen för 2023 uttryckte regeringen en avsikt att avsätta riktade medel som kommunerna kan söka för vissa brottsförebyggande insatser (prop. 2022/23:1 utg.omr. 4 avsnitt 3.8.2). Regeringen avser i enlighet med detta att under 2023 ge Brottsförebyggande rådet i uppgift att fördela statsbidrag till kommuner för brottsförebyggande åtgärder, varför sådana utgifter bör omfattas av anslagsändamålet. För att ta reda på om brottsförebyggande insatser eller åtgärder fungerar behöver arbetet utvärderas. Brå kan betala ut bidrag till utvärderingar av lokalt brottsförebyggande arbete. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete får användas för utgifter i syfte att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för brottsförebyggande åtgärder och administration av dessa, för statsbidrag för åtgärder mot våldsbejakande extremism samt för utvärderingar.

Anslaget 1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering används för utgifter avseende verksamhet som bedrivs inom ramen för fonden för inre säkerhet och fonden för integrerad gränsförvaltning, instrumentet för gränsförvaltning och visering samt för administration av bägge fonderna. Verksamheten bedrivs utifrån nationella program som huvudsakligen omfattar fleråriga projekt med finansiering från fonden för inre säkerhet och fonden för integrerad gränsförvaltning. Under 2022 avsågs två utlysningar att genomföras. Den senare av dessa utlysningar har inte genomförts och avses i stället ske under innevarande år. Detta beräknas medföra ett ökat antal beslut om medel till fleråriga projekt, vilket innebär en ökning av utestående åtaganden jämfört med vad som tidigare var beräknat. Bemyndigandet bör därför ökas med 123 miljoner kronor.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 5 Internationell samverkan ökas med 286 miljoner kronor.

Anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer används för utgifter för avgifter som avser Sveriges medlemskap i internationella organisationer, främst Förenta nationerna (FN), Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nordiska ministerrådet och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Utgifterna på anslaget påverkas av såväl valutakursförändringar som antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser. På grund av den försvagade svenska kronkursen och höjda avgifter i organisationerna förväntas Sveriges utgifter för avgifterna bli högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 250 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 5 miljoner kronor.

Genom att bli medlem i Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) förbinder sig Sverige att bidra till finansieringen av organisationen. Finansieringen sker genom avgifter till obligatoriska och icke obligatoriska verksamheter. De största av dessa är avgifterna till den civila budgeten, den militära budgeten och programmet för säkerhetsinvesteringar (NSIP). Avgifterna beräknas utifrån ländernas BNI. För det fall Sverige blir medlem i Nato under innevarande år föreslås avgiften till organisationens civila budget under 2023 finansieras från anslaget. Anslaget bör därför ökas med 41 miljoner kronor. Anslaget ändamål bör vidare utvidgas till att även få användas för utgifter för avgifter till Nato:s civila budget.

Sammantaget bör anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer ökas med 291 miljoner kronor.

Anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet används för utgifter för att främja fred och säkerhet, förebygga konflikter, genomföra sanktioner och humanitär verksamhet samt främja respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Det får ske genom stöd till projekt, seminarier, konferenser, utbildnings- och forskningsinsatser och andra särskilda insatser, samt som statsbidrag till mellanstatliga eller enskilda organisationer och institutioner. Anslaget används även för utgifter för att ställa svensk personal till förfogande för fredsfrämjande-, säkerhetsfrämjande- och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Förenta nationerna (FN), Europeiska unionen (EU), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nato/PFF eller andra mellanstatliga eller enskilda organisationer.

Anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet används varken för utgifter för humanitär verksamhet eller för forskningsinsatser. Det finns därför ett behov av att ändra anslagsändamålet så att det speglar verksamheten inom anslaget. Humanitär verksamhet tas därför bort och forskningsinsatser ändras till utredningsinsatser. Därmed förbättras förutsättningarna för en effektiv resursanvändning av anslaget.

För att delvis finansiera ökningen av anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer minskas anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande

verksamhet med 5 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med 660 miljoner kronor.

För att förbereda inför det svenska Natomedlemskapet behöver Försvarsmakten förstärka interoperabla ledningssystem och bemanna Natostaber. Därutöver behöver Försvarsmakten påbörja verksamhet kopplad till att kunna tillhandahålla världlandsstöd, anskaffa drivmedelsreserver och ansluta till Natos gemensamma luft- och robotförsvar. Anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap bör därför ökas med 92 miljoner kronor.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder för att stärka rikets militära försvar och kompensation till hushållen för höga elpriser tillfördes anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap medel för att utöka antalet anställda inom Försvarsmakten samt för att vidta nödvändiga åtgärder till följd av utökad materielanskaffning (prop. 2021/22:199, bet. 2021/22:FiU47). Till följd av ett höjt kostnadsläge bedöms utgifterna för dessa förstärkningar bli högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.6). Anslaget bör därför ökas med 37 miljoner kronor.

För att finansiera ökningen av anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar minskas anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap med 1 105 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Sammantaget bör anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap minskas med 976 miljoner kronor.

För att fortsätta uppbyggnaden av försvaret behöver Försvarsmakten genomföra förstärkningar på ledningsområdet och omhänderta ett höjt kostnadsläge för planerade beställningar. För att förbereda inför ett Natomedlemskap behöver Försvarsmakten även påbörja verksamhet kopplad till att kunna tillhandahålla världlandsstöd, anskaffa drivmedelsreserver och ansluta till Natos gemensamma luft- och robotförsvar. För att kunna ingå ytterligare ekonomiska åtaganden för dessa ändamål behöver bemyndigandet när det gäller anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap ökas med 4 182 miljoner kronor.

Ett svenskt medlemskap i Nato innebär att Sverige förbinder sig att bidra till finansieringen av organisationen. Finansieringen sker genom avgifter till obligatoriska och icke obligatoriska verksamheter. De största av dessa är avgifterna till den civila budgeten, den militära budgeten och NSIP. Avgifterna beräknas utifrån ländernas BNI. För det fall Sverige blir medlem i Nato under innevarande år föreslås avgifterna till Natos militära verksamhet under 2023 finansieras från anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt. Detta innefattar avgifterna till den militära budgeten och NSIP, liksom avgifterna till

NATO Communications and Information Organization (NCIO), NATO Support and Procurement Organization (NSPO) och NATO Innovation Fund (NIF). Anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt bör därför ökas med 302 miljoner kronor. Vidare bör ändamålet för anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt utvidgas till att även omfatta utgifter för avgifter till Natos militära verksamhet.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.6, bet. 2022/23:FöU1) omfördelades medel mellan anslag inom utgiftsområde 6, bl.a. för att kunna genomföra Försvarsmaktens investeringsplan. Det finns behov av ytterligare omfördelning av projektverksamhet mellan anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap och anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar. Anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar bör därför ökas med 1 105 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap minskas med motsvarande belopp.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder för att stärka rikets militära försvar och compensation till hushållen för höga elpriser tillfördes anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar medel för anskaffning av ytterligare försvarsmateriel (prop. 2021/22:199, bet. 2021/22:FiU4). Till följd av ett höjt kostnadsläge bedöms utgifterna för tidigare beslutade förstärkningar bli högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.6, bet. 2022/23:FöU1). Anslaget bör därför ökas med 229 miljoner kronor.

Sammantaget bör anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ökas med 1 334 miljoner kronor.

För att fortsätta uppbyggnaden av försvaret behöver Försvarsmakten möjlighet att tillsammans med Försvarets materielverk genomföra förstärkningar på ledningsområdet, hantera kostnader för utveckling och anskaffning av stridsflyg och omhänderta ett höjt kostnadsläge för planerade beställningar. För att förbereda inför ett Natomedlemskap behöver Försvarsmakten även påbörja verksamhet kopplad till att kunna tillhandahålla värdlandsstöd, anskaffa drivmedelsreserver och ansluta till Natos gemensamma luft- och robotförsvar. För att kunna ingå ytterligare ekonomiska åtaganden för dessa ändamål behöver bemyndigandet som avser anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ökas med 12 549,3 miljoner kronor. Delar av de åtaganden som behöver ingås under 2023 sträcker sig längre än den period som är beslutad för bemyndigandet. För att möjliggöra planerad verksamhet bör bemyndigandets slutår förlängas till 2033.

Anslaget 2:4 Krisberedskap används bl.a. för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser samt i viss utsträckning för att finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Åtgärder som stärker samhällets krisberedskap och det civila försvaret omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter under kommande budgetår. De åtgärder som nu planeras innebär

långsiktiga åtaganden som sträcker sig längre än den period som är beslutad för bemyndigandet. För att möjliggöra planerad verksamhet bör bemyndigandet förlängas till 2029.

Statens haverikommission har tillsammans med haveriutredningsmyndigheterna i Estland och Finland genomfört undersökningsåtgärder med anledning av uppgifter om tidigare orapporterade hål i passagerarfartyget M/S Estonias skrov. Mot bakgrund av det arbete som myndigheterna genomfört finns behov av ytterligare undersökningar. Anslaget 2:7 Statens haverikommission bör därför ökas med 25 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor minskas med motsvarande belopp. Detta innebär att vissa åtgärder som kommunerna kan ansöka om statsbidrag för inte kommer att kunna inledas under innevarande år, eller att bidragsnivån för andra åtgärder kan bli lägre.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ökas med 89,7 miljoner kronor.

Anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård minskas med 300 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Förordningen (2023:30) om statsbidrag till regioner för åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter trädde i kraft den 1 mars 2023. Enligt förordningen får beslut om bidrag omfatta en tidsperiod om högst fyra år. Socialstyrelsen behöver ha möjlighet att besluta om bidrag som sträcker sig över en fyraårsperiod. Bemyndigandet för anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård bör därför ökas med 102 miljoner kronor och förlängas till 2027.

Covid-19-pandemin och den successiva återgången till ett normalläge har påverkat utgifterna för internationell vård i stor utsträckning. Till följd av detta bedöms utgifterna öka mer än vad som tidigare beräknats. Det gäller framför allt i fråga om ersättning till regionerna för utförd vård av personer som är försäkrade i länder som Sverige har ingått överenskommelser med, men även kostnader för turistvård. Anslaget 1:7 Sjukvård i internationella förhållanden bör därför ökas med 40 miljoner kronor.

Bemyndigandet att ingå ekonomiska åtaganden som medför framtida anslagsbehov rymmer av förbiseende inte de beräknade utgifterna för alla de statsbidrag som finansieras från anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet (prop. 2022/23:1 utg.omr.9 avsnitt 6.6.5, bet. 2022/23:SoU1). Bemyndigandet omfattar inte heller hela den tidsperiod under vilken dessa ekonomiska åtaganden behöver ingås. Från anslaget utbetalas statsbidrag för prestationsbaserade medel om stöd för att minska andelen timanställningar inom äldreomsorgen och stöd för att utöka

sjuksköterskebemanningen inom äldreomsorgen. Dessa statsbidrag betalas ut till kommunerna året efter genomförd prestation. För att kunna ingå ekonomiska åtaganden för dessa insatser behöver bemyndigandet ökas med 2 997 miljoner kronor. Från anslaget utbetalas vidare statsbidrag för att öka antalet platser i särskilt boende och öka antalet bostäder för äldre personer på den ordinarie bostadsmarknaden. För att statsbidraget ska få avsedd effekt och för att kunna ingå ytterligare ekonomiska åtaganden för dessa insatser behöver bemyndigandet ökas med 190 miljoner kronor. Från anslaget utbetalas även statsbidrag till forskning inom äldreområdet. För att kunna ingå ytterligare ekonomiska åtaganden för dessa insatser behöver bemyndigandet ökas med 36 miljoner kronor. För att möjliggöra att dessa medel hanteras på samma sätt som övriga forskningsmedel som disponeras av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) bör bemyndigandet även förlängas till 2029. Sammantaget bör bemyndigandet ökas med 3 223 miljoner kronor och förlängas till 2029.

Från anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. finansieras statsbidrag till kommuner för subventioner av placeringar i familjehem, jourhem eller behandlingsfamiljer. Statsbidragen syftar till att öka antalet platser i dessa placeringsformer. För att utöka samhällets stöd och hjälp till barn som befinner sig i riskzonen för att dras in i kriminalitet och till deras familjer finns behov av att stärka detta statsbidrag. Anslaget bör därför ökas med 50 miljoner kronor.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning ökas med 800 miljoner kronor.

Regeringen bedömer att den nuvarande digitala infrastrukturen för överföring av läkarintyg från regionerna till Försäkringskassan inte innebär en långsiktig lösning. I avvaktan på en sådan lösning anser regeringen att det finns behov av att ingå en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner för 2023–2025 för att säkerställa fortsatt digital överföring av läkarintyg. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 32 miljoner kronor 2024 och 2025.

Från anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader betalas ersättning till arbetsgivare som har haft höga sjuklönekostnader. Ersättningen betalas ut genom att arbetsgivarens skattekonto krediteras i efterhand. Under de tre inledande månaderna 2022 gällde särskilda bestämmelser som innebar att ersättning beräknades och hanterades månadsvis. Ersättningen som betalades ut under dessa månader avser därför kostnader som uppstod under 2022. Gällande reglering innebär att arbetsgivarnas skattekonton krediteras i efterhand, året efter det att kostnaderna uppstått. Det medför att utgifterna för 2023 huvudsakligen baseras på de sjuklönekostnader som arbetsgivarna har

rapporterat in för perioden april–december 2022. Arbetsgivarna har rapporterat in högre sjuklönekostnader än förväntat och utgifterna som belastar anslaget bedöms därför bli högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 800 miljoner kronor.

Försäkringskassan har hittills gjort årliga utlysningar av forskningsmedel och därmed ingått ekonomiska åtaganden i enlighet med 6 kap. 1 § andra stycket budgetlagen (2011:203) och 17 § andra stycket anslagsförordningen (2011:223). För att utveckla forskningsverksamheten och minska administrationen har Försäkringskassan sökt strategiska samarbeten med andra forskningsfinansiärer. För att möjliggöra långsiktiga samarbeten behöver Försäkringskassan kunna göra utlysningar av forskningsmedel som sträcker sig över flera år. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2023 för anslaget 2:1 Försäkringskassan ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 27 miljoner kronor 2024–2026.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom ökas med 204 miljoner kronor.

I samband med höjningen av garantipensionen och bostadstillägget (prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49) beräknades behovet av äldre-försörjningsstödet och därmed utgifterna för detta att minska för 2023. Denna minskning bedöms bli mindre än vad som tidigare beräknats. Anslaget 1:4 Äldreförsörjningsstöd har dessutom ett underskott som överförs från tidigare år. Anslaget 1:4 Äldreförsörjningsstöd bör därför ökas med 204 miljoner kronor.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn ökas med 720 miljoner kronor.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2023 har det tillfälliga tilläggsbidraget för barnfamiljer med bostadsbidrag förlängts t.o.m. den 30 juni 2023 (prop. 2022/23:1 utg. omr. 12 avsnitt 3.9, bet. 2022/23:SfU3). Barnhushåll med låga inkomster har fått en försämrad ekonomisk situation på grund av fortsatt ökade levnadsomkostnader. Mot den bakgrunden lämnas, som framgått ovan, i propositionen med vårandringsbudgeten förslag om en förlängning av tilläggsbidraget t.o.m. den 31 december 2023. Det föreslås även en höjning av tilläggsbidraget fr.o.m. den 1 juli 2023. Förlängningen och höjningen av tilläggsbidraget medför ökade utgifter. Anslaget 1:8 Bostadsbidrag bör därför ökas med 720 miljoner kronor.

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering minskas med 100 miljoner kronor.

För att delvis finansiera ökningen av anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande med 100 miljoner kronor. Minskningen innebär en halvering av det tillfälliga statsbidraget till kommuner med högt flyktingmottagande som finansieras från anslaget.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskas med 19,1 miljoner kronor.

Den försämrade konjunkturen bedöms få negativa konsekvenser för arbetsmarknaden. Detta medför behov av att förbättra Arbetsförmedlingens förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet. Anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader bör därför ökas med 50 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskas med motsvarande belopp. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

De ingående åtagandena 2023 för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. bedöms bli större än vad som tidigare beräknats bl.a. eftersom det funnits brister i uppföljningssystemet. Vidare har besluten om lönebidrag kommit att avse längre tidsperioder än tidigare vilket medför att åtagandena blir större kommande år. Bemyndigandet för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. bör därför ökas med 4 000 miljoner kronor.

Verksamheten inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden plus omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande år. Efterfrågan på medlen inom programmet är hög vilket medfört att de ingående åtagandena 2023 blev större än vad som tidigare beräknats. Det finns vidare ett behov av en viss ytterligare tidigareläggning av beslut om projekt inom programmet jämfört med tidigare planering. Ett ökat bemyndigande kan även underlätta ett fullt utnyttjande av de medel som avsatts för programperioden som helhet. Bemyndigandet för anslaget 1:7 Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027 bör därför ökas med 300 miljoner kronor.

För att finansiera ökningen av anslaget 1:2 Kammarkollegiet inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning bör anslaget 1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen minskas med 21,6 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

På grund av den försvagade svenska kronkursen behöver anslaget 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO) tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 5 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 2:1 Arbetsmiljöverket minskas med 2,5 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 15 Studiestöd ökas med 249 miljoner kronor.

I propositionen med vårandringsbudgeten föreslås att medel tillförs för åtgärder som tillfälligt kommer att öka utbudet av utbildning inom gymnasial yrkesinriktad vuxenutbildning och yrkeshögskolan (se nedan under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning). Detta leder till ökade utgifter för studiestöd, och därmed till ökade utgifter för nedsättning av studiemedelsräntor. Anslaget 1:2 Studiemedel bör därför ökas med 247 miljoner kronor och anslaget 1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor ökas med 2 miljoner kronor.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ökas med 617,8 miljoner kronor.

Regeringen har gett Statens skolverk och Specialpedagogiska skolmyndigheten i uppdrag att gemensamt ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik. Det finns behov av att utvidga uppdraget för att förbättra stödet till barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Anslaget 1:1 Statens skolverk bör därför ökas med 2,5 miljoner kronor. Statens skolverk arbetar med riktade insatser till huvudmän inom skolväsendet. Delar av detta arbete finansieras från anslaget, och andra delar från anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Till följd av varierande behov av dessa insatser hos huvudmännen finns det ett behov av större flexibilitet i myndighetens arbete. I syfte att åstadkomma detta behöver insatserna samordnas i större utsträckning. För att möjliggöra detta bör anslaget 1:1 Statens skolverk ökas med 30 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet minskas med 27,5 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget 1:5. Sammantaget bör anslaget 1:1 Statens skolverk ökas med 32,5 miljoner kronor.

För att förbättra stödet till barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, genom t.ex. anpassningar av målgruppens lärmiljö, behöver skolhuvudmän få bättre tillgång till det stöd som Specialpedagogiska skolmyndigheten har att erbjuda. Genom bl.a. riktade kommunikationsinsatser kan myndigheten nå ut till huvudmän med sitt stöd och stödmaterial. Anslaget 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten bör därför ökas med 2,5 miljoner kronor.

Statens skolverk behöver inom sin verksamhet kunna sluta fleråriga ekonomiska avtal. Vidare behöver myndigheten kunna lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag. Som en följd av riksdagens beslut om statens budget för 2023 tillkommer nya statsbidrag som Statens skolverk behöver hantera (prop. 2022/23:1 utg.omr 16, bet. 2022/23:UbU1).

Bemyndigandet för anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet bör därför ökas med 23 miljoner kronor.

En huvudman inom skolväsendet kan få statsbidrag bl.a. till kostnader för att inrätta eller utveckla anpassade lärmiljöer med få elever och hög personaltäthet i grundskolan eller gymnasieskolan för att bättre tillgodose elevers behov av särskilt stöd. Fler elever behöver kunna få särskilt stöd i undervisningen. Anslaget 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet bör därför ökas med 20 miljoner kronor.

Lågkonjunkturen väntas innebära ändrade förutsättningar på arbetsmarknaden. Vuxna som saknar rätt utbildning behöver därför ökad tillgång till yrkesutbildning för att snabbt komma i arbete. Anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning bör därför ökas med 400 miljoner kronor. Kommuner bör få möjlighet att erbjuda deltagande i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) för vuxna personer på flykt från Ukraina som beviljats ett uppehållstillstånd som ger tillfälligt skydd i Sverige enligt massflyktsdirektivet. Kommuner som utnyttjar denna möjlighet bör kunna få statsbidrag. Anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning bör därför ökas med 100 miljoner kronor. Sammantaget bör anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning ökas med 500 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering minskas med 100 miljoner kronor.

Lågkonjunkturen väntas innebära ändrade förutsättningar på arbetsmarknaden. Vuxna som saknar rätt utbildning behöver därför ökad tillgång till yrkesutbildning för att snabbt komma i arbete. För att utöka antalet platser inom befintliga utbildningar samt för att möjliggöra beslut om nya korta utbildningar, kurser och kurspaket, bör anslaget 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning ökas med 70 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 1:21 Kompetenslyft för klimatomställningen inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård minskas med 50 miljoner kronor.

European Solar Telescope (EST) är ett europeiskt projekt med målet att konstruera ett solteleskop på Kanarieöarna, Spanien, för att studera solatmosfären. För konstruktionen och driften av EST planeras ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (EST-ERIC). Riksdagen har efter förslag i budgetpropositionen för 2021 bemyndigat regeringen att under 2021–2023 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om medlemskap i EST-ERIC med en årlig medlemsavgift på högst 6 miljoner kronor (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, bet. 2020/21:UbU1). För att möjliggöra att EST-ERIC inrättas behöver projektet under en övergångsperiod organiseras i stiftelsen European Solar Telescope – Fundación Canaria (EST-CF), detta för att bl.a. stärka möjligheterna till finansiering och stärka projektgruppens möjlighet att agera rättsligt. Det innebär också att regeringen inte kommer att fatta beslut om medlemskap i EST-ERIC under 2023. Stockholms universitet är sedan tidigare delaktigt i EST-projektet och det bedöms viktigt att universitetet deltar i stiftelsen för att kunna påverka

projektets fortsatta utveckling. Mot denna bakgrund bör riksdagen godkänna att regeringen under 2023 beslutar om att delta i bildandet av stiftelsen European Solar Telescope – Fundación Canaria (EST-CF) och bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om ett tillskott till stiftelsen på högst 2,4 miljoner kronor.

Science for Life Laboratory (Sci Life Lab) är ett nationellt centrum för molekylära biovetenskaper. I propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige angav regeringen att SciLifeLab skulle föreslås få en ökad finansiering om 10 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (prop. 2020/21:60, bet. 2020/21:UbU16). Anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå bör därför ökas med 10 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och anslaget 1:15 Havs- och vattenmyndigheten inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård minskas med 4 miljoner kronor respektive 6 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslagen.

För att kunna få en legitimation utfärdad efter läkarexamen krävs såväl genomgången allmäntjänstgöring (AT) som ett godkänt resultat i skriftlig datorbaserad examination (eAT-provet). Antalet AT-läkare som anmäler sig till provet har ökat kraftigt samtidigt som kostnadsutvecklingen generellt lett till bl.a. ökade lokalkostnader för provet. För att fler ska ha möjlighet att skriva provet under 2023 behöver medel tillföras för att täcka de ökade kostnaderna. Anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor bör därför ökas med 300 000 kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskas med motsvarande belopp.

På grund av den försvagade svenska kronkursen behöver anslaget 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer tillföras ytterligare medel. Anslaget bör därför ökas med 28 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation minskas med 14 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid ökas med 52,4 miljoner kronor.

Statsbidrag till allmän kulturverksamhet ges bl.a. till produktion av audio-visuella verk. Denna verksamhet bedrivs ofta i form av projekt som sträcker sig över mer än ett år. Förseningar i vissa sådana produktioner innebär att ingångna åtaganden inte kommer att kunna infrias som planerat. För att även fortsättningsvis kunna fatta beslut om statsbidrag som medför behov av framtida anslag i den omfattning som tidigare beräknats bör bemyndigandet

för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete ökas med 25 miljoner kronor.

Den svåra ekonomiska situationen har ökat behovet av sociala och humanitära insatser till människor i socialt särskilt utsatta situationer. För att möta detta behov behöver stödet till civilsamhällesorganisationer och trossamfund som bedriver verksamhet som riktar sig till dessa grupper stärkas. Anslaget 13:5 Insatser för den ideella sektorn bör därför ökas med 50 miljoner kronor.

Spelinspektionen ansvarar för att handlägga ansökningar om tillstånd för att bedriva spelverksamhet. Antalet tillståndsansökningar förväntas i år öka i en sådan utsträckning att myndigheten kan komma att behöva omfördela resurser från sitt tillsynsarbete till tillståndsverksamheten. För att myndigheten ska kunna hantera denna ökning utan att prioritera ned sitt arbete med tillsyn behöver anslaget tillföras ytterligare medel. Anslaget 15:1 Spelinspektionen bör därför ökas med 2,4 miljoner kronor.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik ökas med 5,5 miljoner kronor.

Lantmäteriet behöver anpassa de tekniska standarderna för de geografiska data som myndigheten tillhandahåller för att uppnå kraven som ställs i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/138 av den 21 december 2022 om fastställande av en förteckning över särskilda värdefulla dataset och arrangemangen för offentliggörande och vidareutnyttjande av dessa. Anslaget 1:6 Lantmäteriet bör därför ökas med 20 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslagen 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag och 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad minskas med 6 miljoner kronor respektive 14 miljoner kronor. Minskningarna bedöms inte påverka de verksamheter som finansieras från anslagen.

Antalet ärenden som inkommer till Allmänna reklamationsnämnden har ökat kraftigt det senaste halvåret. Det finns behov av ytterligare medel för att myndigheten ska kunna hantera den kraftigt ökade ärendetillströmningen och uppfylla de krav på handläggningstider som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG. Anslaget 2:2 Allmänna reklamationsnämnden bör därför ökas med 6,5 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 2:1 Konsumentverket minskas med 2 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget. Det finansieras vidare delvis genom att anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse minskas med 1,5 miljoner kronor, anslaget 1:1 Statskontoret inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med

500 000 kronor och anslagen 2:1 Post- och telestyrelsen och 2:6 Myndigheten för digital förvaltning inom utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med 500 000 kronor vardera.

Med anledning av inflationens påverkan på hushållens ekonomi har behovet av stödinsatser till konsumenter ökat, särskilt till sådana med små ekonomiska marginaler. För att möjliggöra stödinsatser till dessa konsumenter finns behov av ökade statsbidrag till organisationer som på olika sätt främjar konsumentintressen. Anslaget 2:4 Åtgärder på konsumentområdet bör därför ökas med 1 miljon kronor.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård ökas med 9 miljoner kronor.

Till följd av ett ökat behov av bl.a. tillsyn över producenter och vägledning till dessa har Naturvårdsverkets kostnader för genomförandet av de nya nationella reglerna för förpackningar och engångsplast blivit högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget 1:1 Naturvårdsverket bör därför ökas med 9 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med motsvarande belopp. Minskningen av anslaget bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

I förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter regleras när en ansökan om prövning för moderna miljövillkor för vattenkraften senast ska ha getts in för verksamheter som indelas i prövningsgrupper. Den 30 januari 2023 trädde förordningen (2023:4) om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter i kraft. Ändringen innebär att tidpunkten då en ansökan senast ska ha getts in för respektive prövningsgrupp senareläggs med ett år. Under 2023 behöver berörda myndigheter dock upprätthålla och utveckla samverkan med verksamhetsutövare m.fl. samt ta fram underlag som behövs inför kommande prövningar. Anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö bör därför ökas med 25 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 5.1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse minskas med motsvarande belopp.

För att kunna genomföra klimatsamarbeten inom ramen för artikel 6 av Parisavtalet måste det finnas möjlighet att ingå storskaliga och långsiktiga avtal. Det är vidare en förutsättning för att bidra till målen i det klimatpolitiska ramverket. Genom riksdagens beslut om statens budget för 2023 ökades anslaget 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23:MJU1). Bemyndigandet behöver ökas för att beslut om ekonomiska åtaganden motsvarande anslagsökningen ska kunna fattas. Bemyndigandet för anslaget 1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar bör därför ökas med 1 050 miljoner kronor.

För att skogsägare som frivilligt valt att skydda sin skog snabbare ska få ersättning för detta finns behov av ytterligare medel på anslaget 1:14 Skydd

av värdefull natur som därför bör ökas med 40 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse minskas med 35 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2022 aviserades en havsmiljöproposition (prop. 2021/22:1, utg.omr. 20, avsnitt 3.26.15, bet. 2021/22:MJU1). Med anledning av detta anfördes att Havs- och vattenmyndigheten skulle komma att behöva en resursförstärkning för ytterligare insatser för havsmiljöarbetet fr.o.m. 2023. Anslaget beräknades därför öka med 6 miljoner kronor fr.o.m. 2023. Regeringen avser emellertid inte att lämna en sådan proposition till riksdagen 2023. För att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas anslaget 1:15 Havs- och vattenmyndigheten med 6 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2023 anvisades anslaget 1:21 Kompetenslyft för klimatomställningen 50,2 miljoner kronor (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:MJU1). Regeringen anser inte att det bör bedrivas någon verksamhet som finansieras från anslaget. För att delvis finansiera ökningen av anslaget 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas anslaget därför med 50 miljoner kronor.

Utgiftsområde 21 Energi

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 21 Energi ökas med 15 miljoner kronor.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2023 – Stöd till Ukraina samt åtgärder riktade till företag och hushåll till följd av höga energipriser fördes anslaget 1:12 Gasprisstöd upp på statens budget (prop. 2022/23:52, bet. 2022/23:FiU31). De berörda hushållens kostnader för gas har därefter fortsatt vara höga. Regeringen avser därför att förlänga gasprisstödet till att omfatta höga gaspriser även under tid efter perioden oktober 2021–september 2022. Anslaget 1:12 Gasprisstöd bör därför ökas med 15 miljoner kronor och ändamålet ändras på så sätt att anslaget får användas för kompensation till följd av höga gaspriser hos hushåll. Anslaget bör även fortsättningsvis få användas för ersättning till gasnätsföretagen för administrativa kostnader för att överföra stödet till hushållen och för Statens energimyndighets administration av stödet.

Regeringen bedömde att det saknades skäl att lämna förslag om en låneram för Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 21). Svenska kraftnäts lånebehov påverkas i hög grad av investeringsutgifterna och inflödet av s.k. flaskhalsintäkter. Inflödet av flaskhalsintäkter under de inledande månaderna har fluktuerat kraftigt och har i genomsnitt varit på en lägre nivå än vad som tidigare beräknats. Mot denna bakgrund finns behov av en låneram för Svenska kraftnät för att säkerställa planerade investeringar för verksamheten under

innevarande år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2023 besluta att Affärsverket svenska kraftnät får ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som uppgår till högst 1 650 miljoner kronor.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med 1 miljon kronor.

Anslaget 1:11 Trängselskatt i Stockholm används bl.a. för utgifter för investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen som finansieras med överskott från trängselskatten och statlig medfinansiering till projektering av tunnelbaneutbyggnaden i Stockholmsregionen. Till följd av tidigareläggningar av produktion i vissa kontrakt kommer ekonomiska åtaganden som planerats ingås kommande år att kunna ingås redan i år. Det har även skett förskjutningar av när lån beräknas amorteras. Till följd av detta bedöms de utestående åtagandena bli högre än tidigare beräknat och förutsätta en förlängning av slutåret. Bemyndigandet bör därför ökas med 6 400 miljoner kronor och förlängas till 2060.

Anslaget 1:14 Trängselskatt i Göteborg används bl.a. för utgifter för finansiering av investeringar i kollektivtrafik, järnväg och väg i Göteborgsregionen. Uppdaterade beräkningar för projekten i Västsvenska paketet har visat behov av en omfördelning av finansieringen mellan åren, till följd av bl.a. högre räntor och stigande priser. Detta medför ett större upplåningsbehov och en längre amorteringstid vilket innebär att utestående åtaganden blir högre än vad som tidigare beräknats och förutsätter en förlängning av slutåret. Bemyndigandet bör därför ökas med 1 500 miljoner kronor och förlängas till 2040.

För att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:2 Allmänna reklamationsnämnden inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas anslaget 2:1 Post- och telestyrelsen med 500 000 kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

För att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:2 Allmänna reklamationsnämnden inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik minskas anslaget 2:6 Myndigheten för digital förvaltning med 500 000 kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ökas med 109,5 miljoner kronor.

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde behöver tempot i uppbyggnaden av försörjningsberedskapen öka. Statens veterinärmedicinska anstalts förmåga att analysera och hantera farliga ämnen

i livsmedelskedjan behöver till följd av detta stärkas. Anslaget 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt bör därför ökas med 3 miljoner kronor.

Till följd av djursjukdomsutbrott av bl.a. salmonella under 2022 behöver ersättningar betalas ut under 2023. Dessa utbrott medför även utgifter för andra lagstadgade åtgärder. Anslaget 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar bör därför ökas med 70,5 miljoner kronor.

Sedan den 1 januari 2023 gäller krav på obligatorisk märkning och registrering av katter (prop. 2021/22:49, bet. 2021/22:MJU13). Enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska Statens jordbruksverk föra ett register över hund- och kattägare. Kostnaderna för registret ska finansieras genom avgifter från hund- och kattägare. För närvarande tar Statens jordbruksverk ut avgifter för registret över hund- och kattägare, men det saknas ett bemyndigande för dispositionen av avgifterna från kattägare. Avsikten har dock varit att avgifterna ska få disponeras av regeringen eller den myndighet som regeringen utser (prop. 2021/22:49 s. 20 och 28). Avsaknaden av ett bemyndigande innebär att myndigheten inte kan disponera de avgifter som inkommit från kattägare. Dessa beräknas uppgå till 16 miljoner kronor t.o.m. den 30 juni 2023. Anslaget 1:8 Statens jordbruksverk bör därför ökas med 16 miljoner kronor. Regeringen bör även bemyndigas att fr.o.m. den 1 juli 2023 disponera de avgifter som tas ut för registrering av katter och för utrustningen för att läsa av märkningen.

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde anser regeringen att tempot i uppbyggnaden av försörjningsberedskapen bör öka. Livsmedelsverkets möjlighet till bl.a. inköp av strategiska förstärkningsresurser för samhällsviktiga funktioner och genomförande av övningsverksamhet inom krishantering samt förmåga att analysera och hantera farliga ämnen behöver stärkas. Anslaget 1:14 Livsmedelsverket bör därför ökas med 20 miljoner kronor.

Agrinatura är en allians mellan europeiska universitet och organisationer med det gemensamma målet att stötta utvecklingen av ett hållbart jordbruk. Agrinaturas ekonomiska förening (EEIG) utgör alliansens operativa enhet. Efter förslag i budgetpropositionen för 2020 bemyndigades regeringen att under 2020 besluta om medlemskap i föreningen och att under 2020–2022 besluta om en årlig medlemsavgift på högst 140 000 kronor (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23, bet. 2019/20:MJU2). Det är viktigt att Sverige även i fortsättningen har möjlighet att delta i det internationella samarbetet inom ramen för föreningen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023–2028 för anslaget 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet besluta om en årlig medlemsavgift till Agrinaturas ekonomiska förening (EEIG) på högst 140 000 kronor.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv ökas med 38,75 miljoner kronor.

För att finansiera ökningarna av anslagen 1:4 Tillväxtverket, 1:5 Näringslivsutveckling och 1:11 Bolagsverket minskas anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling med 5,5 miljoner kronor, 11 miljoner kronor respektive 9 miljoner kronor. Sammantaget minskas anslaget med 25,5 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Det finns behov av att stärka Tillväxtverket arbete med att säkerställa goda förutsättningar för nyindustrialiseringen i norra Sverige och etablera långsiktigt hållbara former för samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer. Anslaget 1:4 Tillväxtverket bör därför ökas med 4 miljoner kronor. Det har framkommit behov av att se över hur anslaget 1:4 Tillväxtverket används. Regeringen avser därför att ge Ekonomistyrningsverket ett uppdrag som syftar till att bidra till bättre förutsättningar för ändamålsenlig styrning och uppföljning av Tillväxtverkets anslag. Ekonomistyrningsverkets kostnader för utförandet av uppdraget kommer att belasta anslaget. Anslaget 1:4 Tillväxtverket bör därför ökas med 1,5 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling minskas med 5,5 miljoner kronor. Sammantaget bör anslaget 1:4 Tillväxtverket ökas med 5,5 miljoner kronor.

Arbetet med bättre villkor för företagen och med att accelerera näringslivets klimatomställning behöver intensifieras. Anslaget 1:5 Näringslivsutveckling bör därför ökas med 11 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling minskas med motsvarande belopp.

I budgetpropositionen för 2022 aviserades en havsmiljöproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.7.8, bet. 2021/22:NU1). Med anledning av detta anfördes att anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning skulle ökas med 35 miljoner kronor per år 2023–2025 för att öka takten i myndighetens arbete med marin kartering. Regeringen avser emellertid inte att lämna en sådan proposition till riksdagen 2023. Regeringen har gett Sveriges geologiska undersökning i uppdrag att utreda lämpliga platser för koldioxidlagring i Sverige och analysera förutsättningarna för driften av lagringsplatserna, vilket sedan tidigare aviserats i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.8.8). För att genomföra uppdraget har behov uppkommit av viss maringeologisk kartläggning. För detta finns ett behov av 19 miljoner kronor på anslaget. Det finns vidare behov av att myndigheten förstärker arbetet för en trygg och hållbar mineralförsörjning genom att främja investeringar i prospektering i Sverige. För detta finns ett behov av 10 miljoner kronor på anslaget. I syfte att möta behovet av en stärkt energiförsörjning behöver myndigheten arbeta för en snabbare tillståndsprövning enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. För detta finns ett behov av 5 miljoner kronor på anslaget. Till följd av att regeringen inte avser att lämna en havsmiljöproposition under 2023 beräknas de utgifter som dessa åtgärder medför rymmas inom de redan anvisade medlen på anslaget. För att finansiera ökningen av anslaget 1:11 Bolagsverket minskas anslaget med 1 miljon

kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Bolagsverket tillhandahåller plattformen för internettjänsten verksamt.se. Tjänstens tekniska plattform har nått slutet på sin tekniska livslängd och måste stängas under 2025. För att utveckla en ny plattform och genomföra en flytt till denna behöver anslaget tillföras medel. Anslaget 1:11 Bolagsverket bör därför ökas med 10 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling minskas med 9 miljoner kronor och anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning minskas med 1 miljon kronor.

Det finns behov av att stärka Konkurrensverkets tillsyn, framför allt inom branscher där det under senare tid skett stora prisökningar. Anslaget 1:13 Konkurrensverket bör därför ökas med 10 miljoner kronor. Med anledning av stora prisökningar under senare tid finns behov av att närmare undersöka konkurrenssituationen inom bl.a. dagligvaruhandeln. Regeringen avser därför att ge Konkurrensverket i uppdrag att tillsammans med Konjunkturinstitutet analysera konkurrenssituationen och hur priserna har ökat i förhållande till kostnaderna inom bl.a. dagligvaruhandeln. Anslaget bör därför ökas med 1 miljon kronor. Sammantaget bör anslaget 1:13 Konkurrensverket ökas med 11 miljoner kronor.

Den 5 juli 2022 offentliggjordes att SAS AB (publ) har påbörjat en process för finansiell rekonstruktion. Externa rådgivare har anlåtats för att tillvarata statens intressen i denna process. Processen har visat sig ta längre tid än väntat och utgifterna för extern rådgivning beräknas därför bli högre än beräknat. Även i övrigt beräknas utgifterna för extern rådgivning avseende den statliga bolagsportföljen hamna på en högre nivå än vad som tidigare beräknats. Anslaget 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag bör därför ökas med 25 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 1:1 Skatteverket inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med motsvarande belopp.

För att möjliggöra ett svenskt deltagande på världsutställningen Expo 2025 i Osaka behöver planering och förberedelser påbörjas omgående. Anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet bör därför ökas med 9,75 miljoner kronor. Det finansieras genom att anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning minskas med motsvarande belopp.

Anslaget 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer används för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i vissa internationella handelsorganisationer. På grund av den försvagade svenska kronkursen förväntas utgifterna för Sveriges avgifter bli högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 5,5 miljoner kronor. Det finansieras delvis genom att anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning minskas med 2,75 miljoner kronor.

För att finansiera ökningen av anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet och för att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:5 Avgifter till

internationella handelsorganisationer minskas anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning med 9,75 miljoner kronor respektive 2,75 miljoner kronor. Sammantaget minskas anslaget 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning med 12,5 miljoner kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Yttranden från övriga utskott

Konstitutionsutskottet (yttr. 2022/23:KU2y), skatteutskottet (yttr. 2022/23:SkU6y) och näringsutskottet (yttr. 2022/23:NU3y) har yttrat sig. Yttrandena finns i bilagorna 5–7.

De tre utskotten tillstyrker propositionen i berörda delar.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet ställer sig i likhet med de tre utskott som yttrat sig bakom regeringens förslag och tillstyrker således propositionen.

Förslagen innebär att de anvisade medlen ökar med 4,0 miljarder kronor. Anslagsökningarna uppgår till 5,5 miljarder kronor och anslagsminskningarna till 1,5 miljarder kronor. I vissa fall redovisas att ökningarna finansieras av sänkta anslag för andra verksamheter och huruvida dessa verksamheter påverkas av minskningen. Utskottet välkomnar en tydlig redovisning av finansieringen och huruvida den verksamhet som får minskat anslag påverkas.

Ett nytt energipolitiskt mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag att målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion. Därmed bifalls propositionen. En följdmotion avslås.

Jämför reservation 1 (S, V, C, MP), 2 (S) och 3 (S, V, C, MP) och särskilt yttrande 5 (S), 6 (V), 7 (C) och 8 (MP).

Propositionen

Det i dag gällande energipolitiska målet för elproduktionens sammansättning 2040 har följande lydelse i sin helhet: Målet år 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

Detta energipolitiska mål beslutades av riksdagen 2018 (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). Med den elektrifiering av bl.a. industrier och transporter som samhället står inför kommer elbehovet i Sverige att öka kraftigt. För att kunna möta samhällets

ökade behov av el krävs därför en omfattande utbyggnad av både elproduktionskapacitet och elnät. För att möjliggöra samhällets omställning till klimatneutralitet och säkerställa att Sverige kan nå sina klimatmål är alla fossilfria energikällor nödvändiga. Ett nytt mål bör därför ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning. Med målets nya föreslagna formulering förtydligas vikten av teknikneutralitet.

Målet för elproduktionens sammansättning år 2040 bör därför vara 100 procent fossilfri elproduktion.

Motionen

I följdmotion 2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) anförs att den svenska elproduktionen redan i dag är i det närmaste helt fossilfri. Som målsättning för inriktning av politiken är regeringens förslag svagt, enligt motionärerna.

I motionen påpekas att det nuvarande målet för energipolitiken fastslogs efter en blocköverskridande energiöverenskommelse 2016. Det nu föreslagna målet har inte varit föremål för någon blocköverskridande diskussion. Motionärerna instämmer i beskrivningen av den pågående gröna omställningen och den kraftigt ökade användningen av fossilfri kraft som denna kräver. Omfattande investeringar kommer att behöva göras såväl i ny elproduktion som i elnät. Med tanke på den långsiktighet som dessa investeringar kräver har motionärerna sedan länge efterfrågat blocköverskridande samtal om energipolitiken, som grund för långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar. Sådana efterfrågas även av en rad aktörer inom näringsliv och fackföreningsrörelse. Regeringen har dock inte valt att hörsamma detta.

Elektrifieringen kan inte skjutas på framtiden utan är ett projekt här och nu, för att inte Sverige ska förlora investeringar, jobb och välbefinnande. Detta kräver nu en ambitionsnivå för energipolitiken som också omfattar det närmaste decenniet. En sådan saknas i den nu föreslagna målformuleringen. Motionärerna yrkar att riksdagen avslår det nu föreslagna energipolitiska målet (yrkande 1).

I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera behovet av blocköverskridande energipolitiska samtal och snarast ta initiativ till sådana samtal. I det blocköverskridande arbetet vill motionärerna komplettera målet med innebörden att det får ett ökat fokus på insatser i närtid. En lämplig målformulering med den inriktningen skulle enligt motionärerna kunna vara att till 2030 tillföra minst 60 TWh ny fossilfri el. Det långsiktiga målet till 2040 som gäller nu anser de kan samordnas tidsmässigt med klimatmålet till 2045, där energipolitiken i sin helhet ska bidra till nettonollutsläpp av växthusgaser. I motionens yrkande 2 begär motionärerna ett tillkännagivande om ett nytt energipolitiskt mål.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (ytr. 2022/23:NU3y) propositionen och avstyrker motionens tre yrkanden. I näringsutskottets yttrande finns fem avvikande meningar (S, C, MP).

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet ställer sig i likhet med näringsutskottet bakom propositionen och stöder inte motionen. Finansutskottet delar uppfattningen i näringsutskottets yttrande.

Finansutskottet anser således, också i likhet med regeringen, att det är motiverat att ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning. Med den föreslagna nya formuleringen förtydligas vikten av teknikneutralitet. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag om att målet för elproduktionens sammansättning 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion. Därmed avstyrks motionen (yrkande 1).

I likhet med näringsutskottet anser finansutskottet inte att det har tillräcklig grund för att tillstyrka förslaget i motionen om ett kompletterande energipolitiskt mål som fokuserar på kraftproduktionsutbyggnad till 2030. Utbyggnaden av kraftproduktionen måste anpassas till den tillgängliga överföringskapaciteten, systemtekniska utmaningar, marknadsförhållanden, finansieringsmöjligheter och en mängd andra viktiga faktorer. Ett för starkt fokus på produktionsutbyggnad riskerar, som näringsutskottet påpekar, att skymma det nödvändiga systemperspektivet och leda till suboptimala lösningar. Förslaget i motionen om ett nytt energipolitiskt mål (yrkande 2) avstyrks således.

Också när det gäller frågan om blocköverskridande energisamtal vill finansutskottet hänvisa till näringsutskottets yttrande. Som näringsutskottet anför saknas till viss del de grundläggande förutsättningar som näringsutskottet redovisar för att blocköverskridande energipolitiska samtal ska bli fruktbara. Finansutskottet finner således inte skäl för riksdagen att ställa sig bakom förslaget i motionen om sådana samtal och motionens förslag avstyrks därmed (yrkande 3).

Justering av uppdrag för Lernia AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att Lernia AB:s uppdrag ändras. Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Lernia AB (Lernia) är ett statligt helägt aktiebolag. Riksdagen har godkänt att bolagets huvudsakliga uppdrag ska vara att anordna arbetsmarknadsutbildning

av hög kvalitet i hela landet (prop. 1992/93:152, bet. 1992/93:AU6, rskr. 1992/93:175).

Lernia bedriver kompetensförsörjning för arbetslivet med tjänster inom bemanning, vuxenutbildning, rekrytering, omställning samt stöd och matchning. Inom bemanningsverksamheten ligger fokus på förmedling av yrkesarbetare med kunder inom bl.a. svensk tillverkningsindustri samt lager och logistik. Inom utbildningsverksamheten är kunderna huvudsakligen Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan och kommuner. Uppdrag utförs emellertid även direkt åt företag. Matchningsverksamheten, som redovisas separat sedan 2022, utgör Lernias tjänsteleveranser till Arbetsförmedlingen.

Lernia har sedan starten verkat på samma marknadsvillkor som andra, icke statligt ägda företag. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund och ska generera marknadsmässig avkastning. Marknadsförutsättningarna har dock förändrats sedan bolagets bildande. De senaste tio åren har bolagets omsättning från bemanningsverksamheten fördubblats samtidigt som omsättningen från utbildningsverksamheten mer än halverats. År 2022 härrörde 85 procent av bolagets omsättning från bemanningsverksamheten. Till följd av denna utveckling av bolagets verksamhet finns ett behov av att justera bolagets uppdrag för att spegla den verksamhet som i dag bedrivs av bolaget utan att begränsa bolagets möjlighet att utveckla tjänster kring kompetensförsörjning för arbetslivet.

Mot denna bakgrund bör riksdagen godkänna att Lernia AB:s uppdrag ändras till att bedriva kompetensförsörjning för arbetslivet såsom bemanning eller utbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen och tillstyrker således propositionens förslag om ändrat uppdrag för Lernia.

Reservationer

1. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (S, V, C, MP)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Adnan Dibrani (S), Ali Esbati (V), Martin Ådahl (C), Janine Alm Ericson (MP), Eva Lindh (S) och Fredrik Stenberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om målet för elproduktionens sammansättning.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 1 och avslår proposition 2022/23:99 punkt 14.

Ställningstagande

Vi anser att regeringens förslag om målet för elproduktionens sammansättning bör avslås.

Vi utvecklar skälen för detta i särskilda yttranden.

2. Ett energipolitiskt mål om kraftproduktionsutbyggnad, punkt 3 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Adnan Dibrani (S), Eva Lindh (S) och Fredrik Stenberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Den omfattande elektrifiering av samhället som har inletts är inte betjänt av en långt utdragen diskussion om ordval när det gäller kraftproduktionens sammansättning. Vad som behövs är i stället ett starkare fokus på att driva fram den stora mängd kraft som kommer att behövas och då även på kortare sikt än vad dagens kraftproduktionsmål stipulerar. Elektrifieringen kan inte

skjutas på framtiden utan måste omsättas i kraftfull praktik här och nu för att Sverige inte ska förlora investeringar, jobb och välbefinnande. Vi vill därför att det befintliga målet för elproduktionen till 2040 kompletteras med ett ökat fokus på insatser i närtid. Här skulle en lämplig målformulering exempelvis kunna vara att till 2030 tillföra minst 60 TWh ny fossilfri el.

3. Blocköverskridande energisamtal, punkt 4 (S, V, C, MP)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Adnan Dibrani (S), Ali Esbati (V), Martin Ådahl (C), Janine Alm Ericson (MP), Eva Lindh (S) och Fredrik Stenberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Energipolitiken i allmänhet och de elmarknadsrelaterade frågorna i synnerhet har legat högt på den politiska agendan under de senaste åren. Med kraftigt stigande elpriser har allt fler hushåll och företag drabbats ekonomiskt på ett sätt som många inte har upplevt i modern tid. Att elektrifieringen dessutom ses som en nyckelfaktor för att möta hoten mot klimatet gör dessa frågor än mer angelägna.

Vi anser att de utmaningar som samhället möter redan i dag och de som väntar är av ett sådant slag att politiken måste sluta sig samman och agera kraftfullt med fokus på att nå konkreta resultat på både kort och lång sikt. Endast med breda politiska överenskommelser kommer arbetet att bli framgångsrikt.

Vi har därför sedan länge efterfrågat blocköverskridande samtal om energipolitiken som grund för långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar, bl.a. för de omfattande investeringar som kommer att krävas i både elproduktion och i infrastruktur för kraftöverföring. Sådana samtal efterfrågas även av en rad aktörer inom näringslivet och fackföreningsrörelsen. Blocköverskridande samtal som resulterar i en ny bred energiöverenskommelse skulle även kunna omfatta en översyn av det nuvarande målet för elproduktionen.

Vi beklagar att regeringen ännu inte har hörsammat önskemålen om blocköverskridande samtal och anser därför att riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen om att utvärdera behovet av blocköverskridande energipolitiska samtal och snarast ta initiativ till sådana samtal.

Särskilda yttranden

1. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (S)

Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Adnan Dibrani (S), Eva Lindh (S) och Fredrik Stenberg (S) anför:

Socialdemokraterna ser regeringens förslag till vårändringsbudget som ett sätt för regeringen att korrigera budgeten för innevarande år. Socialdemokraterna hade ett eget förslag för statens budget 2023 och föreslår inte några ändringar med anledning av propositionen med vårändringsbudgeten. I sak står vi bakom det som socialdemokraternas ledamöter i konstitutionsutskottet anför om att regeringens förslag om minskning av anslaget till länsstyrelserna bör avvisas (yttr. 2022/23:KU2y). Som anføres i det särskilda yttrandet (S) i konstitutionsutskottets yttrande bör Sverige kraftigt öka elproduktionen de närmaste åren. En flaskhals för detta är tillståndprocesserna. I det läget väljer regeringen att skära ned på anslagen till just de myndigheter som ska ansvara för tillståndprocesserna för energiproduktionen och för industrin.

För att förverkliga vår politik behövs sammantaget en annan inriktning än den regeringen föreslår, och vi deltar därför inte i beslutet om vårändringsbudgeten för 2023.

2. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (V)

Ali Esbati (V) anför:

Regeringen överlämnar två ordinarie ändringsbudgetar per år till riksdagen. Vårändringsbudgeten som läggs fram i samband med den ekonomiska vårpropositionen och höständringsbudgeten som läggs fram i samband med budgetpropositionen. Vänsterpartiet presenterar sitt budgetalternativ genom att motionera på budgetpropositionen.

Regeringens ändringsbudgetar läggs fram i förhållande till budgetpropositionen. Vänsterpartiet brukar normalt inte motionera på regeringens två ordinarie ändringsbudgetar. Den främsta anledningen till det är att ändringsbudgetarna läggs i förhållande till regeringens budgetproposition, som Vänsterpartiet inte kan ta ansvar för. För att kunna lägga meningsfulla ändringsbudgetar skulle Vänsterpartiet snarast behöva lägga dem som ändringar på sin budgetmotion, vilket inte är möjligt.

Motionsrätten på ändringsbudgetarna är dessutom kraftigt begränsad. Oppositionspartierna i riksdagen får bara motionera på de anslag som regeringen ”öppnar upp” i ändringsbudgetarna, och i dessa fall får partierna bara föreslå sänkta anslagsnivåer, inte höjda anslag. Detta sammantaget innebär att det i de flesta fall inte är meningsfullt att motionera på ändringsbudgetar för oppositionspartierna.

Vänsterpartiet redogör för sin syn på den ekonomiska politiken i vårt svar på 2023 års ekonomiska vårproposition (motion 2022/23:2385).

Regeringen har valt att minska anslaget till Skatteverket med 25 000 000 kronor för att kunna utöka utgiftsområde 24 för SAS AB:s rekonstruktion. Att minska anslaget 1:1 Skatteverket inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution med motsvarande belopp kommer att medföra att verksamhet som har planerats inte kommer att kunna genomföras. Jag förutsätter att det är anslaget för folkräkning som minskas.

För att förverkliga vår politik behövs sammantaget en annan inriktning än den regeringen föreslår, och vi deltar därför inte i beslutet om vårändringsbudgeten för 2023.

3. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

Centerpartiet anser att regeringens förslag till vårändringsbudget primärt är ett sätt för regeringen att korrigera sin egen budget för innevarande år. Centerpartiet står inte bakom den beslutade budgeten för år 2023 och föreslår därför inte heller några ändringar med anledning av regeringens vårändringsbudget. För att förverkliga vår politik behövs en helt annan inriktning; en inriktning som beskrivs i vår följdmotion på den ekonomiska vårpropositionen. Centerpartiet deltar inte i beslutet om vårändringsbudget för 2023.

4. Vårändringsbudget för 2023, punkt 1 (MP)

Janine Alm Ericson (MP) anför:

Miljöpartiet ser regeringens förslag till vårändringsbudget som ett sätt för regeringen att korrigera budgeten för innevarande år. Miljöpartiet hade ett eget förslag för statens budget 2023 och föreslår inte några ändringar med anledning av propositionen med höständringsbudgeten.

I sak står jag bakom det som Miljöpartiets ledamot i konstitutionsutskottet anför om att regeringens förslag om minskning av anslaget till länsstyrelserna bör avvisas (ytr. 2022/23:KU2y). Som anføres i det särskilda yttrandet (MP) i konstitutionsutskottets yttrande har länsstyrelserna ett stort antal uppdrag som ska genomföras. Det gäller inte minst kustlänens arbete med havs- och kustmiljöer

För att förverkliga vår politik behövs sammantaget en annan inriktning än den regeringen föreslår, och vi deltar därför inte i beslutet om vårändringsbudgeten för 2023.

5. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (S)

Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Adnan Dibrani (S), Eva Lindh (S) och Fredrik Stenberg (S) anför:

Vi delar regeringens bedömning att behovet av el kommer att öka kraftigt under de kommande åren och att elektrifiering är en central del i arbetet med att fasa ut klimatskadliga fossila bränslen från flera olika samhällssektorer. Det var mot den bakgrunden som den förra regeringen i februari 2022 presenterade en ambitiös elektrifieringsstrategi som innehöll en konkret handlingsplan med ett helhetsperspektiv på vad som krävs för att möta de utmaningar som följer av ett kraftigt ökat elbehov.

I propositionen framhålls att alla fossilfria energikällor kommer att vara nödvändiga, och regeringen föreslår mot den bakgrunden att ett nytt mål ska ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning, dvs. att denna ska vara helt förnybar till 2040.

Regeringens förslag innebär att elproduktionens sammansättning i stället ska vara 100 procent fossilfri till 2040, bl.a. med hänvisning till att målet därmed får en tydligare teknikneutral karaktär, eller kanske snarare att regeringen med den nya målformuleringen tillgodoser önskemålet om att kunna räkna in kärnkraft när måluppfyllelsen ska utvärderas. Här vill vi dock påminna om att det nuvarande målet har sin grund i den breda block-överskridande energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier 2016. I såväl överenskommelsen som i regeringens proposition 2017/18:228 om energipolitikens inriktning som genomför överenskommelsen, framgår det att målet inte är ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och inte heller innebär en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

Eftersom den svenska kraftproduktionen redan i dag är närapå fossilfri saknar den målformulering som regeringen föreslår så gott som helt styrande effekt när det gäller sammansättningen av de olika produktionsslagen och därmed i princip även värde för utvecklingen på området.

Vad som behövs är inte en långt utdragen diskussion om ordval när det gäller kraftproduktionens sammansättning utan ett starkare fokus på att driva fram den stora mängd kraft som kommer att behövas och då även på kortare sikt än vad dagens kraftproduktionsmål stipulerar. Vi vill därför att riksdagen ska avslå det energipolitiska mål som regeringen föreslår. Vi anser dessutom att målet till 2040 kan samordnas tidsmässigt med klimatmålet till 2045, där energipolitiken i sin helhet ska bidra till nettonollutsläpp av växthusgaser.

Sammanfattningsvis innebär det vi har anfört här att vi anser att regeringens förslag om ett nytt energipolitiskt mål bör avslås.

6. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (V)

Ali Esbati (V) anför:

Vänsterpartiet ställer sig bakom reservationen under denna beslutspunkt angående ett nytt energipolitiskt mål samt beslutspunkten om breda energipolitiska samtal under innevarande mandatperiod. Detta för att främja långsiktighet inom energipolitiken. Vi vill dock lyfta några avgörande aspekter på ett nytt energipolitiskt mål och på vad samtal om energipolitiken bör beröra.

För Vänsterpartiet är det viktigt med tydligt utformade etappmål för att bygga ut vindkraft och solenergi i den utsträckning, och med den intensitet, som krävs. Vänsterpartiet har under lång tid fört en politik som främjar ett 100 procent förnybart energisystem, och som ger oss billig och konkurrenskraftig elenergi. Vi anser att övriga reserver är otydliga vad gäller hur och när, det målet ska nås.

Det samma gäller för frågan hur elenergi ska prissättas för att undvika oskäligt höga priser på svenskproducerad el.

Vänsterpartiet kommer även framgent fortsätta att driva kravet på Sverigepriser. Hushåll och företag knäcks av höga elpriser. Samtidigt är Sverige den största exportören av el i Europa. Det behövs en annan prismodell som får tillbaka elpriset på normala nivåer. Ett slags prisskydd för svenska konsumenter. Sverigepriser innebär att vi reglerar marknaden genom att frikoppla de svenska elpriserna från de höga exportpriserna på elen till kontinenten. Så får vi betydligt lägre elpriser för hushållen och snabbar på klimatomställningen.

Vi anser att den modellen är den bästa lösningen i närtid för att mota de prischocker som kommer i spåren av den elprissättningsmodell vi har nu. Elförsörjning är fundamental för ett fungerande samhälle och det är nödvändigt med större nationell kontroll över både energin och priserna. Elen kan inte behandlas som en vilken som helst marknadsvara, frikopplad från geografi och historia. Den ingår i ett historiskt och strategiskt sammanhang med nationell industri- och boendestruktur, och investeringar i produktion och överföring, nu och i framtiden. Detta måste utgöra en utgångspunkt för energipolitiken.

EU:s gemensamma elmarknad och prissättning fungerar inte. Det har det senaste årets höga elpriser med all tydlighet visat. Eftersom priset på elen sätts utifrån vad det kostar att producera den sist köpta elen på marknaden – den som kallas marginalprissättning – innebär det att den dyra fossilelen sätter priset hos alla konsumenter. Det vill vi komma bort ifrån.

Sverige ska fortsätta att exportera elenergi till våra grannländer, men konsumenter och industrier i Sverige ska inte behöva drabbas av att andra länder misslyckats med sin inhemska energiförsörjning och därmed drivit upp elpriserna för alla – och som i dag betala detta pris till elbolag som gör stora vinster.

7. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

Sverige behöver mer billig, grön och utsläppsfri el. Ska det vara möjligt att klara omställningen av såväl industrin som transportsektorn kommer elbehovet att öka kraftigt de kommande åren. Centerpartiet har därför lagt fram flera förslag för att öka produktionen inom alla utsläppsfria energislag. Stora investeringar i ny elproduktion kräver emellertid långsiktiga villkor. Politisk risk hämmar möjligheterna till nya investeringar. Viktiga spelregler för

exempelvis elproduktion bör förhandlas och beslutas i breda politiska överenskommelser.

Det nuvarande målet för energipolitiken beslutades av riksdagen som en direkt följd av den blocköverskridande energiöverenskommelse som hade träffats 2016. En eventuell förändring av det målet bör också föregås av breda samtal och förhandlingar. Att regeringen i stället väljer att föreslå en omläggning av energipolitiken i en vårandringsbudget är olyckligt och skapar en ökad politisk risk, som i sin tur riskerar att försena viktiga investeringar i ökad elproduktion. Jag anser således att riksdagen bör avslå förslaget i propositionen om ett nytt energipolitiskt mål.

8. Ett nytt energipolitiskt mål, punkt 2 (MP)

Janine Alm Ericson (MP) anför:

Sverige står inför en spännande utveckling med en omställning av både industrin och transportsektorn som uppskattas medföra en fördubbling av elbehovet – detta dessutom på relativt kort sikt. Den här omställningen kommer att hjälpa Sverige en bit på vägen mot att nå sina klimatmål.

När fem partier ingick en energiöverenskommelse 2016 drog både energiaktörer och näringslivet en lättnadens suck över att en så central del av den svenska infrastrukturen äntligen fick långsiktiga spelregler. Målet sattes till 100 procent förnybar elproduktion till 2040. Värt att notera är att detta mål i sig inte innebär ett stoppdatum för den befintliga svenska kärnkraften.

Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att regeringen föreslår ett nytt energipolitiskt mål i en vårandringsbudget utan att detta har föregåtts av något initiativ till blocköverskridande samtal. Frågan om det svenska energisystemet, och de långsiktiga investeringar som krävs för att skapa korrekta förutsättningar för samhällets behov, förtjänar att behandlas med större ansvarskänsla än så. Det är av oerhörd vikt att aktörer kan känna sig trygga med att göra de betydande investeringar som krävs på lång sikt utan oro över vad som händer över politiska fyraårscykler.

Jag anser således att riksdagen bör avslå regeringens förslag om ett nytt energipolitiskt mål.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:1857) om ändring i lagen (2022:1042) om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.1 och 4.4).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.2 och 4.4).
3. Riksdagen godkänner att regeringen under 2023 förvärvar fastigheten Skövde Kasernen 1 för högst 99 000 000 kronor (avsnitt 5.2).
4. Riksdagen godkänner att regeringen under 2023 förvärvar fastigheterna Eskilstuna Vapnet 1 och Eskilstuna Vapnet 2 för sammanlagt högst 265 000 000 kronor (avsnitt 5.2).
5. Riksdagen återkallar bemyndigandet till regeringen att genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Kungliga myntet 1 (avsnitt 5.2).
6. Riksdagen godkänner avtalet med Europeiska kommissionen om bidrag till Europeiska unionen för räntekostnader och kostnader för likviditetsförvaltning som avser ett makrofinansiellt stöd i form av lån till Ukraina under 2023 och bemyndigar regeringen att under 2024–2027 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd besluta om bidrag enligt avtalet på sammanlagt högst 1 153 500 000 kronor (avsnitt 5.2).
7. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet (avsnitt 5.4).
8. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan (avsnitt 5.5).
9. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan (avsnitt 5.5).
10. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (avsnitt 5.6).
11. Riksdagen godkänner att regeringen under 2023 beslutar om att delta i bildandet av stiftelsen European Solar Telescope – Fundación Canaria (EST-CF) och bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå inom

- utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning besluta om ett tillskott till stiftelsen på högst 2 400 000 kronor (avsnitt 5.14).
12. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:12 Gasprisstöd inom utgiftsområde 21 Energi (avsnitt 5.18).
 13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2023 besluta att Affärsverket svenska kraftnät får ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som uppgår till högst 1 650 000 000 kronor (avsnitt 5.18).
 14. Riksdagen godkänner att målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion (avsnitt 5.18).
 15. Riksdagen bemyndigar regeringen att fr.o.m. den 1 juli 2023 disponera de avgifter som fr.o.m. detta datum tas ut med stöd av lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (avsnitt 5.20).
 16. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2028 för anslaget 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel besluta om en årlig medlemsavgift till Agrinaturas ekonomiska förening (EEIG) på högst 140 000 kronor (avsnitt 5.20).
 17. Riksdagen godkänner att Lernia AB:s uppdrag ändras i enlighet med regeringens förslag (avsnitt 5.21).
 18. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt tabell 1.1.
 19. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Följdmotionen

2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till energipolitiskt mål.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt energipolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera behovet av blocköverskridande energipolitiska samtal och snarast ta initiativ till sådana och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens förslag till ändrade ramar för
utgiftsområden och ändrade anslag 2023

Tusental kronor

Utgiftsområde/ anslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1 Rikets styrelse	18 270 004	-58 600	18 211 404
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 760 438	-61 500	3 698 938
6:1 Allmänna val och demokrati	149 840	2 900	152 740
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	19 021 399	22 100	19 043 499
1:1 Statskontoret	108 272	-500	107 772
1:2 Kammarkollegiet	118 318	21 600	139 918
1:7 Konjunkturinstitutet	78 255	1 000	79 255
3 Skatt, tull och exekution	12 923 291	-25 000	12 898 291
1:1 Skatteverket	8 199 362	-25 000	8 174 362
4 Rättsväsendet	68 305 854	300 000	68 605 854
1:2 Säkerhetspolisen	2 060 983	50 000	2 110 983
1:6 Kriminalvården	13 383 310	300 000	13 683 310
1:1:1 Rättsliga biträden m.m.	3 961 357	-50 000	3 911 357
5 Internationell samverkan	2 094 669	286 000	2 380 669
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 333 554	291 000	1 624 554
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	183 294	-5 000	178 294
6 Försvar och samhällets krisberedskap	96 369 530	660 000	97 029 530
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	52 327 048	-976 000	51 351 048
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	1 501 512	302 000	1 803 512
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	29 492 005	1 334 000	30 826 005
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	506 850	-25 000	481 850
2:7 Statens haverikommission	49 611	25 000	74 611
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110 429 732	89 700	110 519 432
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	18 128 486	-300	18 128 186
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	511 409	40 000	551 409
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	1 257 451	50 000	1 307 451

Utgiftsområde/ anslag		Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	106 427 304	800 000	107 227 304
1:7	Ersättning för höga sjuklönekostnader	809 604	800 000	1 609 604
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	55 394 136	204 000	55 598 136
1:4	Äldreförsörjningsstöd	1 105 400	204 000	1 309 400
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	105 159 584	720 000	105 879 584
1:8	Bostadsbidrag	4 564 633	720 000	5 284 633
13	Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	5 565 206	-100 000	5 465 206
1:2	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 132 083	-100 000	4 032 083
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	90 103 686	-19 100	90 084 586
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 591 264	50 000	7 641 264
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 926 037	-50 000	6 876 037
1:15	Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen	1 000 000	-21 600	978 400
2:1	Arbetsmiljöverket	819 020	-2 500	816 520
2:3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722	5 000	38 722
15	Studiestöd	27 912 395	249 000	28 161 395
1:2	Studiemedel	19 738 606	247 000	19 985 606
1:4	Statens utgifter för studiemedelsröntor	734 890	2 000	736 890
16	Utbildning och universitetsforskning	94 991 971	617 800	95 609 771
1:1	Statens skolverk	1 319 762	32 500	1 352 262
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	803 307	2 500	805 807
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 906 193	-27 500	3 878 693
1:14	Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	20 000	223 418
1:17	Statligt stöd till vuxenutbildning	3 994 422	500 000	4 494 422
1:19	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	3 754 236	70 000	3 824 236
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 869 222	10 000	1 879 222

Utgiftsområde/ anslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagsnivå
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 003 999	-4 000	999 999
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	578 029	300	578 329
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 380 846	-14 000	7 366 846
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	28 000	448 061
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 667 948	52 400	16 720 348
13:5 Insatser för den ideella sektorn	123 758	50 000	173 758
15:1 Spelinspektionen	78 332	2 400	80 732
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 099 158	5 500	6 104 658
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12 500	-6 000	6 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	-14 000	29 000
1:6 Lantmäteriet	721 241	20 000	741 241
2:1 Konsumentverket	171 338	-2 000	169 338
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	54 447	6 500	60 947
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	13 559	1 000	14 559
20 Allmän miljö- och naturvård	19 542 691	9 000	19 551 691
1:1 Naturvårdsverket	620 648	9 000	629 648
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	1 087 568	-9 000	1 078 568
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 244 565	25 000	1 269 565
1:14 Skydd av värdefull natur	1 170 500	40 000	1 210 500
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	317 723	-6 000	311 723
1:21 Kompetenslyft för klimatomställningen	50 200	-50 000	200
21 Energi	5 094 849	15 000	5 109 849
1:12 Gasprisstöd	150 000	15 000	165 000
22 Kommunikationer	78 952 417	-1 000	78 951 417
2:1 Post- och telestyrelsen	119 862	-500	119 362
2:6 Myndigheten för digital förvaltning	162 410	-500	161 910
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 373 352	109 500	19 482 852
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	171 348	3 000	174 348
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349	70 500	203 849
1:8 Statens jordbruksverk	740 665	16 000	756 665

Utgiftsområde/ anslag		Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1:14	Livsmedelsverket	327 670	20 000	347 670
24	Näringsliv	11 357 773	38 750	11 396 523
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 389 755	-25 500	3 364 255
1:4	Tillväxtverket	490 399	5 500	495 899
1:5	Näringslivsutveckling	357 442	11 000	368 442
1:8	Sveriges geologiska undersökning	304 249	-1 000	303 249
1:11	Bolagsverket	68 140	10 000	78 140
1:13	Konkurrensverket	175 846	11 000	186 846
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	27 850	25 000	52 850
2:3	Exportfrämjande verksamhet	313 367	9 750	323 117
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517	5 500	26 017
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000	-12 500	87 500
Summa anslagsförändring på ändringsbudget			3 975 050	

BILAGA 3

Regeringens förslag till ändrade beställningsbemyndiganden 2023

Tusental kronor

Utgiftsområde/anslag			Beslutat beställnings- bemyndigande	Förändring av beställnings- bemyndigande	Nytt beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
4	1:17	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	353 000	123 000	476 000	2024–2027
6	1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	24 860 000	4 182 000	29 042 000	2024–2028
6	1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	158 114 700	12 549 300	170 664 000	2024–2033 ¹
6	2:4	Krisberedskap	3 350 000		3 350 000	2024–2029 ²
9	1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	12 000	102 000	114 000	2024–2027 ³
9	4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	980 000	3 223 000	4 203 000	2024–2029 ⁴
10	1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen		32 000	32 000	2024–2025
10	2:1	Försäkringskassan		27 000	27 000	2024–2026
14	1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	12 000 000	4 000 000	16 000 000	2024–2027
14	1:7	Europeiska socialfonden plus m.m. för perioden 2021–2027	2 405 000	300 000	2 705 000	2024–2030
16	1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 851 745	23 000	1 874 745	2024–2029
17	1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	200 000	25 000	225 000	2024–2026
20	1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	450 000	1 050 000	1 500 000	2024–2032
22	1:11	Trängselskatt i Stockholm	56 000 000	6 400 000	62 400 000	2024–2060 ⁵
22	1:14	Trängselskatt i Göteborg	14 000 000	1 500 000	15 500 000	2024–2040 ⁶
Summa förändring av beställningsbemyndigande på ändringsbudget				33 536 300		

Anm.: De ekonomiska åtagandena medger utgifter fr.o.m. 2024 t.o.m. angivet slutår.

¹ Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2024–2031 till 2024–2033.² Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2024–2028 till 2024–2029.³ Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2024–2026 till 2024–2027.⁴ Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2024–2028 till 2024–2029.⁵ Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2024–2057 till 2024–2060.⁶ Beställningsbemyndigandets tidsperiod ändras från 2024–2037 till 2024–2040

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1857) om ändring i lagen (2022:1042) om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att punkt 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2022:1857) om ändring i lagen (2022:1042) om ändring i socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 97 kap. 23 a § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

97 kap.

23 a §¹

Bostadsbidrag lämnas månadsvis som tilläggsbidrag till barnfamiljer med ett belopp som motsvarar 25 procent av det preliminära bostadsbidrag som lämnas enligt 95 kap. 2 § första stycket 1–4 för samma månad.

Bostadsbidrag lämnas månadsvis som tilläggsbidrag till barnfamiljer med ett belopp som motsvarar 40 procent av det preliminära bostadsbidrag som lämnas enligt 95 kap. 2 § första stycket 1–4 för samma månad.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för bostadsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:1041.

BILAGA 5

Konstitutionsutskottets yttrande 2022/23:KU2y

Vårändringsbudget för 2023

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023 i de delar som rör konstitutionsutskottets beredningsområde. Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen som gäller ändrad ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse och ändrade anslag inom utgiftsområdet.

Konstitutionsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker propositionen i berörda delar.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, MP) och två särskilda yttranden (S, MP).

Utskottets överväganden

Vårändringsbudget för 2023

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner en ändrad ram för utgiftsområde 1 och anvisar ändrade anslagsnivåer för två anslag inom utgiftsområdet (punkt 18 i denna del). Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 1 minskas med totalt 58 600 000 kronor för 2023.

Regeringen föreslår vidare att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 61 500 000 kronor. I propositionen anføres att det i budgetpropositionen för 2022 aviserades en havsmiljöproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.7.1, bet. 2021/22:KU1, rskr. 2021/22:67). Med anledning av detta anfördes att länsstyrelserna i kustnära län fr.o.m. 2023 skulle komma att behöva en resursförstärkning för bevarande och hållbart nyttjande av hav och marina resurser. Anslaget beräknades därför öka med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2023. Regeringen avser emellertid inte att lämna en sådan proposition till riksdagen 2023.

Vidare anføres i propositionen att anslaget bör minska med 61 500 000 kronor för att delvis finansiera ökningen av anslaget 2:2 *Allmänna reklamationsnämnden* inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, för att finansiera ökningen av anslaget 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och för att delvis finansiera ökningen av anslaget 1:14 *Skydd av värdefull natur* inom samma utgiftsområde. Regeringen bedömer att minskningen inte påverkar den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår också att anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* ökas med 2 900 000 kronor. I propositionen anføres att regeringen den 19 december 2022 beslutade om omfördelning av medel inom anslaget för att finansiera hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Till följd av detta bedöms Valmyndighetens utgifter för förberedelser och genomförande av val inte längre rymmas inom befintliga medel på anslaget. Anslaget bör därför ökas med 2 900 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens förslag om utgiftsområde 1 i propositionen är väl avvägda och föreslår att finansutskottet tillstyrker propositionen i berörda delar.

Stockholm den 30 maj 2023

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Amalia Rud Pedersen (S), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Englund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M) och Peter Hedberg (S).

Avvikande mening

Vårändringsbudget för 2023 (S, MP)

Ida Karkiainen (S), Hans Ekström (S), Per-Arne Håkansson (S), Amalia Rud Pedersen (S), Jan Riise (MP) och Peter Hedberg (S) anför:

Vi anser att finansutskottet bör avstyrka förslaget till en minskning av anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 61 500 000 kronor.

Vi utvecklar skälen för detta i särskilda yttranden.

Särskilda yttranden

1. Vårändringsbudget för 2023 (S)

Ida Karkiainen (S), Hans Ekström (S), Per-Arne Håkansson (S), Amalia Rud Pedersen (S) och Peter Hedberg (S) anför:

Anledningen till att vi anser att finansutskottet bör avstyrka förslaget till en minskning av anslaget till länsstyrelserna är att Sverige kraftigt bör öka elproduktionen de närmaste åren. En flaskhals för detta är tillståndprocesserna. I det läget väljer regeringen att skära ned på anslagen till just de myndigheter som ska ansvara för tillståndprocesserna för energiproduktionen och för industrin.

2. Vårändringsbudget för 2023 (MP)

Jan Riise (MP) anför:

Anledningen till att jag anser att finansutskottet bör avstyrka förslaget till en minskning av anslaget till länsstyrelserna är att länsstyrelserna har ett stort antal uppdrag som ska genomföras. Det gäller inte minst kustlänens arbete med havs- och kustmiljöer.

BILAGA 6

Skatteutskottets yttrande 2022/23:SkU6y

Vårändringsbudget för 2023

Till finansutskottet

Finansutskottet har bett bl.a. skatteutskottet att senast tisdagen den 30 maj yttra sig över Vårändringsbudget för 2023 (prop. 2022/23:99) med eventuella motioner, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Skatteutskottet begränsar sitt yttrande till det förslag i propositionen som gäller ändrat anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

Utskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag om ändrade anslag till Skatteverket.

Utskottets överväganden

Vårändringsbudget för 2023

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om ändrade anslag till Skatteverket.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Skatteverket minskas med 25 000 000 kronor. Som skäl anför regeringen följande. Den 5 juli 2022 offentliggjordes att SAS AB (publ) har påbörjat en process för finansiell rekonstruktion. Externa rådgivare har anlitats för att tillvarata statens intressen i denna process. Processen har visat sig ta längre tid än väntat och utgifterna för extern rådgivning beräknas därför bli högre än beräknat. Även i övrigt beräknas utgifterna för extern rådgivning i fråga om den statliga bolagsportföljen hamna på en högre nivå än vad som tidigare beräknats. Anslaget 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv bör därför ökas med 25 000 000 kronor. För att finansiera denna ökning minskas anslaget 1:1 Skatteverket inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution med motsvarande belopp. Detta innebär att viss verksamhet som hade planerats inte kommer att kunna genomföras under innevarande år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte någon invändning mot regeringens förslag och tillstyrker att riksdagen för 2023 ändrar anslaget till Skatteverket på det sätt som regeringen föreslår.

Stockholm den 25 maj 2023

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Per Söderlund (SD), Boriána Åberg (M), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Fredrik Ahlstedt (M), Ida Ekeröth Clausson (S), David Lång (SD), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Helena Lindahl (C), Bo Broman (SD), Cecilia Rönn (L), Sofie Eriksson (S), Peder Björk (S) och Rebecka Le Moine (MP).

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (V)

Ilona Szatmári Waldau (V) anför:

Regeringen överlämnar två ordinarie ändringsbudgetar per år till riksdagen. Vårändringsbudgeten som läggs fram i samband med den ekonomiska vårpropositionen och höständringsbudgeten som läggs fram i samband med budgetpropositionen. Vänsterpartiet presenterar sitt budgetalternativ genom att motionera på budgetpropositionen.

Regeringens ändringsbudgetar läggs fram i förhållande till budgetpropositionen. Vänsterpartiet brukar normalt inte motionera på regeringens två ordinarie ändringsbudgetar. Den främsta anledningen till det är att ändringsbudgetarna läggs i förhållande till regeringens budgetproposition som Vänsterpartiet inte kan ta ansvar för. För att kunna lägga meningsfulla ändringsbudgetar skulle Vänsterpartiet snarast behöva lägga dem som ändringar på sin budgetmotion, vilket inte är möjligt.

Motionsrätten på ändringsbudgetarna är dessutom kraftigt begränsad. Oppositionspartierna i riksdagen får bara motionera på de anslag som regeringen ”öppnar upp” i ändringsbudgetarna, och i dessa fall får partierna bara föreslå sänkta anslagsnivåer, inte höjda anslag. Detta sammantaget innebär att det i de flesta fall inte är meningsfullt att motionera på ändringsbudgetar för oppositionspartierna.

Vänsterpartiet redogör för sin syn på den ekonomiska politiken i vårt svar på 2023 års ekonomiska vårproposition (motion 2022/23:2385).

Inom Skatteutskottets område har regeringen valt att minska anslaget till Skatteverket med 25 000 000 kronor för att kunna utöka utgiftsområde 24 för SAS AB:s rekonstruktion. Att minska anslag 1:1 Skatteverket inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution med motsvarande belopp kommer att medföra att verksamhet som har planerats inte kommer att kunna genomföras. Jag förutsätter att det är anslaget för folkräkning som minskas.

Jag har av de skäl jag angett ovan avstått från att lämna ett eget förslag.

BILAGA 7

Näringsutskottets yttrande 2022/23:NU3y

Vårändringsbudget för 2023

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att ge samtliga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023 i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Näringsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen som gäller förändringar av anslag och ramar inom utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv. Därutöver redovisar utskottet sin syn på förslagen om att bemyndiga Affärsverket svenska kraftnät att kunna ta upp lån till ett visst belopp och om ett nytt energipolitiskt mål. I yttrandet tar utskottet också ställning till de tre yrkanden som finns i partimotion 2022/23:2387 (S).

Näringsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i de berörda delarna och avstyrker motionsförslagen.

I yttrandet finns fem avvikande meningar (S, C, MP).

Utskottets överväganden

Propositionen

Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 21 Energi

I regeringens vårändringsbudget för 2023 (prop. 2022/23:99) föreslås en ökning av anslaget 1:12 Gasprisstöd inom utgiftsområde 21 Energi med 15 miljoner kronor. Anslaget används för stöd till hushåll till följd av höga gaspriser under perioden oktober 2021 till september 2022. Regeringen avser att förlänga gasprisstödet till att omfatta höga gaspriser även under en tid efter den ovan angivna perioden. Anslagets ändamål ändras så att det får användas för kompensation till följd av höga gaspriser hos hushåll. Anslaget bör även fortsättningsvis få användas för ersättning till gasnätföretagen för administrativa kostnader för att överföra stödet till hushållen och för Energimyndighetens administration av stödet. Förslaget om en anslagsökning innebär att ramen för utgiftsområdet under 2023 också ökar med motsvarande belopp. Den totala ramen för utgiftsområdet uppgår därefter till drygt 5,1 miljarder kronor.

Regeringen föreslår också att riksdagen ska bemyndiga regeringen att för 2023 besluta att Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) får ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret som uppgår till högst 1,65 miljarder kronor. Förslaget motiveras med att inflödet av s.k. flaskhalsintäkter under de inledande månaderna har fluktuerat kraftigt och i genomsnitt legat på en lägre nivå än vad som tidigare har beräknats.

Ett nytt energipolitiskt mål

Regeringen redovisar att ett av de nu gällande energipolitiska målen är att elproduktionens sammansättning 2040 ska vara 100 procent förnybar. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft, och det innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

Regeringen slår därefter fast att det behövs en omfattande utbyggnad av både elproduktionskapaciteten och elnäten för att kunna möta samhällets pågående elektrifiering. För att möjliggöra samhällets omställning till klimatneutralitet och för att säkerställa att Sverige kan nå sina klimatmål framhåller regeringen att alla fossilfria energikällor är nödvändiga. Regeringen anser att ett nytt mål därför bör ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning. Med den nya formulering som regeringen föreslår förtydligas vikten av teknikneutralitet. Målet för elproduktionens sammansättning 2040 bör därför vara 100 procent fossilfri elproduktion.

Anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Regeringen föreslår ett antal mindre ändringar av anslagsnivåerna för innevarande år inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Flera av dessa innebär omdis-

poneringar mellan anslag inom det aktuella utgiftsområdet. Förslagen till förändringar på anslagsnivå innebär sammantaget att ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv under 2023 ökar med knappt 39 miljoner kronor till ca 11,4 miljarder kronor.

Motionen

I partimotion 2022/23:2387 av Magdalena Andersson m.fl. (S) yrkas avslag på regeringens förslag om ett nytt energipolitiskt mål (yrkande 1). Motionärerna konstaterar att det mål regeringen föreslår – elproduktionens sammansättning ska 2040 vara 100 procent fossilfri – avser att förtydliga vikten av teknikneutralitet. Här påpekar motionärerna att den svenska elproduktionen redan är i det närmaste fossilfri. Därför anser de att regeringens förslag är för svagt som målsättning för politikens inriktning.

Motionärerna framhåller också att det föreslagna målet – till skillnad från det gällande – inte har varit föremål för några blocköverskridande diskussioner. Med tanke på den långsiktighet som krävs vid omfattande investeringar i elproduktion och i elnätet påminner motionärerna om att de länge har efterfrågat blocköverskridande samtal om energipolitiken som grund för långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar. De anser att en ny blocköverskridande överenskommelse även skulle kunna omfatta en översyn av det nuvarande målet.

I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera behovet av blocköverskridande energipolitiska samtal och snarast ta initiativ till sådana samtal. I det blocköverskridande arbetet vill motionärerna komplettera målet med innebörden att det får ett ökat fokus på insatser i närtid. En lämplig målformulering med den inriktningen skulle enligt motionärerna kunna vara att till 2030 tillföra minst 60 TWh ny fossilfri el. Det långsiktiga målet till 2040 som gäller nu anser de kan samordnas tidsmässigt med klimatmålet till 2045, där energipolitiken i sin helhet ska bidra till nettonollutsläpp av växthusgaser. I motionens yrkande 2 begär motionärerna ett tillkännagivande om ett nytt energipolitiskt mål.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sitt ställningstagande under följande rubriker:

- Anslag och bemyndiganden
- Ett nytt energipolitiskt mål till 2040
- Ett energipolitiskt mål om kraftproduktionsutbyggnad
- Blocköverskridande energisamtal.

Anslag och bemyndiganden

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag till ändrade anslag inom utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv och därmed inte heller mot förslagen till ändrade ramar för de båda utgiftsområdena. Utskottet anser således att finansutskottet bör tillstyrka dessa förslag liksom även förslaget i propositionen om ett bemyndigande till Svenska kraftnät om att kunna ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret.

Ett nytt energipolitiskt mål till 2040

I Sverige kommer hoten mot klimatet i stor utsträckning att mötas med en omfattande elektrifiering av flera samhällssektorer. För att detta ska vara möjligt krävs en betydande ökning av kraftproduktionen. Enligt en myndighetsgemensam analys som presenterades i december 2022 konstaterades det bl.a. att Sveriges framtida elbehov på kort sikt ligger på 280 TWh till 2035, vilket är en fördubbling jämfört med dagens användning på ca 140 TWh. Detta innebär i sin tur ett behov av en historiskt snabb utbyggnad av både elproduktionen och elnätet. På lång sikt väntas elbehovet öka i spannet 210–370 TWh till 2045, bl.a. beroende på olika scenarier för samhällsutvecklingen och den stora potentiella effekten av ett antal planerade framtida stora industrisatsningar.

För att möjliggöra en kraftfull elektrifiering och därmed även för att nå det övergripande klimatmålet anser utskottet det vara av avgörande betydelse att alla icke-fossila kraftproduktionsresurser ges möjlighet att bidra. Utskottet delar därför regeringens uppfattning om att det är centralt med en teknikneutral målformulering för kraftproduktionen. Behoven av el är och kommer att vara så stora och klimatproblemen så angelägna att det inte finns utrymme för sådana begränsningar som den nuvarande målformuleringen medför.

I likhet med regeringen anser utskottet att det därför är motiverat att ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning. Med den föreslagna nya formuleringen förtydligas vikten av teknikneutralitet. Utskottet anser således att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag om att målet för elproduktionens sammansättning 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion. Detta ställningstagande innebär följaktligen också att finansutskottet bör avstyrka förslaget i motionen om att riksdagen bör avslå regeringens förslag till ett nytt energipolitiskt mål.

Ett energipolitiskt mål om kraftproduktionsutbyggnad

Utskottet anser inte att det har tillräcklig grund för att förorda finansutskottet att tillstyrka förslaget i motionen om ett kompletterande energipolitiskt mål som fokuserar på kraftproduktionsutbyggnad till 2030. Utskottet är inte övertygat om att ett sådant mål är ändamålsenligt eftersom utbyggnaden av kraftproduktionen måste anpassas till den tillgängliga överföringskapaciteten, systemtekniska utmaningar, marknadsförhållanden, finansieringsmöjligheter och en mängd andra viktiga faktorer. Ett för starkt fokus på produktionsutbyggnad

riskerar att skymma det nödvändiga systemperspektivet och leda till suboptimala lösningar.

Förslaget i motionen om ett nytt energipolitiskt mål bör således avstyrkas av finansutskottet.

Blocköverskridande energisamtal

Långsiktiga spelregler och planeringsförutsättningar baserade på breda energipolitiska överenskommelser lägger en stabil grund på vilken beslut om nödvändiga och omfattande investeringar i kraftproduktion och överföringskapacitet kan fattas.

Utskottet ser således i grunden positivt på att breda energipolitiska samtal kommer till stånd. Å andra sidan anser utskottet att sådana samtal ofta saknar mening om några av dem som säger sig vilja ta sig an de mest centrala klimat- och energipolitiska utmaningarna har låst sig vid ett antal ingångsvärden som inte ger förutsättningar att kunna nå överenskommelser med verklig effekt när det gäller att nå ambitiösa klimatmål samtidigt som konkurrenskraften och försörjningstryggheten säkerställs. Alternativt väljer viktiga aktörer att inte redovisa en tydlig hållning i en så pass central fråga som kärnkraftens framtid i Sverige. Att stå utan tydliga besked i det här avseendet redan innan eventuella samtal inleds innebär att ett viktigt momentum går förlorat.

Enligt utskottets uppfattning krävs det tydliga besked om stöd till reformer som gör att även kärnkraften kan bidra till en fördubblad energiproduktion innan blocköverskridande samtal kan anses ha något reellt värde. Ska blocköverskridande energipolitiska samtal vara meningsfulla är det nödvändigt med en gemensam syn på vad samtalen syftar till, och enligt utskottets uppfattning måste det vara att främja ett fossilfritt energisystem genom att bygga ny kärnkraft i Sverige, men också genom mer vind- och solkraft liksom kraftvärme baserad på – så långt det är möjligt – fossilfria bränslen samt genom att skapa långsiktiga investeringsförutsättningar för dessa kraftslag. Mindre svårt kanske det är att enas om behovet av ett väl utbyggt och välfungerande elnät för att lyckas med elektrifieringen, även om den samhällsviktiga infrastrukturutbyggnaden sannolikt kommer att möta betydande utmaningar när det gäller finansieringsfrågor och det praktiska genomförandet även fortsättningsvis.

Eftersom de nu redovisade grundläggande förutsättningarna till viss del saknas för att blocköverskridande energipolitiska samtal ska bli fruktbara, finner utskottet inte skäl för riksdagen att ställa sig bakom förslaget i motionen om sådana samtal. Finansutskottet bör således avstyrka förslaget.

Stockholm den 25 maj 2023

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Mats Green (M), Monica Haider (S), Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Josef Fransson (SD), Birger Lahti (V), Eric Palmqvist (SD), Louise Eklund (L), Anna af Sillén (M), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lili André (KD) och Marielle Lahti (MP).

Avvikande meningar

1. Ett nytt energipolitiskt mål till 2040 (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

Vi delar regeringens bedömning att behovet av el kommer att öka kraftigt under de kommande åren och att elektrifiering är en central del i arbetet med att fasa ut klimatskadliga fossila bränslen från flera olika samhällssektorer. Det var mot den bakgrunden som den förra regeringen i februari 2022 presenterade en ambitiös elektrifieringsstrategi som innehöll en konkret handlingsplan med ett helhetsperspektiv på vad som krävs för att möta de utmaningar som följer av ett kraftigt ökat elbehov.

I propositionen framhålls att alla fossilfria energikällor kommer att vara nödvändiga, och regeringen föreslår mot den bakgrunden att ett nytt mål ska ersätta det nuvarande nationella målet för elproduktionens sammansättning, dvs. att denna ska vara helt förnybar till 2040.

Regeringens förslag innebär att elproduktionens sammansättning i stället ska vara 100 procent fossilfri till 2040, bl.a. med hänvisning till att målet därmed får en tydligare teknikneutral karaktär, eller kanske snarare att regeringen med den nya målformuleringen tillgodoser önskemålet om att kunna räkna in kärnkraft när måluppfyllelsen ska utvärderas. Här vill vi dock påminna om att det nuvarande målet har sin grund i den breda blocköverskridande energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier 2016. I såväl överenskommelsen som i regeringens proposition 2017/18:228 om energipolitikens inriktning som genomför överenskommelsen, framgår det att målet inte är ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och inte heller innebär en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

Eftersom den svenska kraftproduktionen redan i dag är närapå fossilfri saknar den målformulering som regeringen föreslår så gott som helt styrande effekt när det gäller sammansättningen av de olika produktionsslagen och därmed i princip även värde för utvecklingen på området.

Vad som behövs är inte en långt utdragen diskussion om ordval när det gäller kraftproduktionens sammansättning utan ett starkare fokus på att driva fram den stora mängd kraft som kommer att behövas och då även på kortare sikt än vad dagens kraftproduktionsmål stipulerar. Vi vill därför att riksdagen ska avslå det energipolitiska mål som regeringen föreslår. Vi anser dessutom att målet till 2040 kan samordnas tidsmässigt med klimatmålet till 2045, där energipolitiken i sin helhet ska bidra till nettonollutsläpp av växthusgaser.

Sammanfattningsvis innebär det vi har anfört här att vi anser att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om ett nytt energipolitiskt mål.

2. Ett nytt energipolitiskt mål till 2040 (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C) anför:

Sverige behöver mer billig, grön och utsläppsfri el. Ska det vara möjligt att klara omställningen av såväl industrin som transportsektorn kommer elbehovet att öka kraftigt de kommande åren. Jag och andra företrädare för Centerpartiet har därför lagt fram flera förslag för att öka produktionen inom alla utsläppsfria energislag. Stora investeringar i ny elproduktion kräver emellertid långsiktiga villkor. Politisk risk hämmar möjligheterna till nya investeringar. Jag anser därför att viktiga spelregler för exempelvis elproduktion bör förhandlas och beslutas i breda politiska överenskommelser.

Det nuvarande målet för energipolitiken beslutades av riksdagen som en direkt följd av den blocköverskridande energiöverenskommelse som hade träffats 2016. Enligt min uppfattning bör en eventuell förändring av det målet också föregås av breda samtal och förhandlingar. Att regeringen i stället väljer att föreslå en omläggning av energipolitiken i en vårandringsbudget är olyckligt och skapar en ökad politisk risk, som i sin tur riskerar att försena viktiga investeringar i ökad elproduktion.

Jag anser således att finansutskottet bör avstyrka förslaget i propositionen om ett nytt energipolitiskt mål.

3. Ett nytt energipolitiskt mål till 2040 (MP)

Marielle Lahti (MP) anför:

Sverige står inför en spännande utveckling med en omställning av både industrin och transportsektorn som uppskattas medföra en fördubbling av elbehovet – detta dessutom på relativt kort sikt. Den här omställningen kommer att hjälpa Sverige en bit på vägen mot att nå sina klimatmål.

När fem partier ingick en energiöverenskommelse 2016 drog både energiaktörer och näringslivet en lättnadens suck över att en så central del av den svenska infrastrukturen äntligen fick långsiktiga spelregler. Målet sattes till 100 procent förnybar elproduktion till 2040. Värt att notera är att detta mål i sig inte innebär ett stoppdatum för den befintliga svenska kärnkraften.

Mot denna bakgrund är det enligt min uppfattning anmärkningsvärt att regeringen föreslår ett nytt energipolitiskt mål i en vårandringsbudget utan att detta har föregåtts av något initiativ till blocköverskridande samtal. Frågan om det svenska energisystemet, samt de långsiktiga investeringar som krävs för att skapa korrekta förutsättningar för samhällets behov, förtjänar att behandlas med större ansvarskänsla än så. Det är av oerhörd vikt att aktörer kan känna sig trygga med att göra de betydande investeringar som krävs på lång sikt utan oro över vad som händer över politiska fyraårscykler.

Jag anser således att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om ett nytt energipolitiskt mål.

4. Ett energipolitiskt mål om kraftproduktionsutbyggnad (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

Den omfattande elektrifieringen av samhället som har inletts är inte betjänt av en långt utdragen diskussion om ordval när det gäller kraftproduktionens sammansättning. Vad som behövs är i stället ett starkare fokus på att driva fram den stora mängd kraft som kommer att behövas och då även på kortare sikt än vad dagens kraftproduktionsmål stipulerar. Elektrifieringen kan inte skjutas på framtiden utan måste omsättas i kraftfull praktik här och nu för att Sverige inte ska förlora investeringar, jobb och välbefinnande. Vi vill därför att det befintliga målet för elproduktionen till 2040 kompletteras med ett ökat fokus på insatser i närtid. Här skulle en lämplig målformulering exempelvis kunna vara att till 2030 tillföra minst 60 TWh ny fossilfri el.

Vi anser således att finansutskottet bör tillstyrka förslaget i motionen om ett sådant mål.

5. Blocköverskridande energisamtal (S, C, MP)

Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Marielle Lahti (MP) anför:

Energipolitiken i allmänhet och de elmarknadsrelaterade frågorna i synnerhet har legat högt på den politiska agendan under de senaste åren. Med kraftigt stigande elpriser har allt fler hushåll och företag drabbats ekonomiskt på ett sätt som många inte har upplevt i modern tid. Att elektrifieringen dessutom ses som en nyckelfaktor för att möta hoten mot klimatet gör dessa frågor än mer angelägna.

Vi anser att de utmaningar som samhället möter redan i dag och de som väntas är av ett sådant slag att politiken måste sluta sig samman och agera kraftfullt med fokus på att nå konkreta resultat på både kort och lång sikt. Endast med breda politiska överenskommelser kommer arbetet att bli framgångsrikt.

Vi har därför sedan länge efterfrågat blocköverskridande samtal om energipolitiken som grund för långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar, bl.a. för de omfattande investeringar som kommer att krävas i både elproduktion och i infrastruktur för kraftöverföring. Sådana samtal efterfrågas även av en rad aktörer inom näringslivet och fackföreningsrörelsen. Blocköverskridande samtal som resulterar i en ny bred energiöverenskommelse skulle även kunna omfatta en översyn av det nuvarande målet för elproduktionen.

Vi beklagar att regeringen ännu inte har hörsammat önskemålen om blocköverskridande samtal och anser därför att finansutskottet bör tillstyrka förslaget i motionen om att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att utvärdera behovet av blocköverskridande energipolitiska samtal och snarast ta initiativ till sådana samtal.